

EXERCITIA
SPIRITALIA

M. D. XLVIII.

EXERCITIA
SPIRITALIA.

EXERCITIA

SPIRITVALIA.

M. D. XLVIII.

P A V L V S P A P A III
Ad perpetuam Reij memoriam

P ASTORALIS officij Cura, in
vniuersum Christi gregem nobis commissa, &
diuinæ gloriae ac laudis amor, facit, vt ea quæ
salutem animarum, et spiritualem earum pro-
fectum iuuant, amplectentes, vota eorum, qui
aliquid quod fouere, & nutritre pietatem in
Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt,
ad exauditionis gratiam admittamus. Cum
ergo sicut dilectus Filius nobilis Vir Franciscus
de Borgia Dux Gandiae, nobis nuper exponi fe-
cit, dilectus Filius Ignatius de Loyola, Præposi-
tus Generalis Societatis Iesù, per nos in alma
Vrbe nostra erectæ, et per nos auctoritate
Apostolica confirmatae, quædam documenta si-
ue exercitia spiritualia, ex sacris scripturis, et
vita spiritualis experimentis elicita, composue-

A ii rit

rit , et in ordinem ad piæ mouendos fidelium
animos aptissimum redegerit , illaqꝫ Christi fi-
delibus ad spiritualem consolationem , et profe-
ctum magnopere vtilia , et salubria esse , non so-
lum fama ex plurimis locis allata , prædictus
Franciscus Dux didicerit , sed etiam experimento
manifesto , Cum Barchinonæ , tum Valentiae ,
tum Gandiae id compertum habuerit : Quare
idem Franciscus Dux nobis humiliter supplicari
fecit , vt documenta , et spiritualia exercitia præ-
dicta , quo latius eorum fructus pateant , et plus
res Christi fideles maiori cum deuotione ad uten-
dum illis inuitentur , examinari facere , Et si ap-
probatione , et laude digna inueniremus approba-
re , et laudare , aliasqꝫ in præmissis opportunæ
prouidere de benignitate apostolica . dignaremur .
Nos igitur qui documenta et exercitia huiusmodi
examinari fecimus , et quæ testimonio ac relatio-
ne dilecti filii nostri Iohannis Tit . Sancti Cle-

mentis

mentis præsbyteri Cardinalis, Burgenſis Episco-
pi, ac hereticæ prauitatis inquisitoris, et vencrabi-
lis fratriſ noſtri Philippi Saluciarum Episcopi,
ac dictœ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij
generalis, necnō dilecti filij Egidij Foscarary, no-
ſtri Sacri palatii magistri, nobis deſuper facta,
pietate ac Sanctitate plena, et ad edificationem
et ſpiritualēm profectum fidelium valde utilia,
et ſalubria eſſe, et fore comperimus, debitum eti-
am reſpectum ad fructus uberes, quos Ignatius
et ab ipſo Instituta ſocietas præfati, in Eccleſia
Dei ubiqz gentium producere non ceſſant, et ad
maximum ad iumentum, quod ad id, prædicta
exercitia attulerunt, non immerito habentes, huius
modi supplicationibus inclinati, documenta, et ex-
ercitia prædicta, ac omnia et ſingula in eis con-
tentia, auctoritate prædicta, tenore præſentium
ex certa ſcientia noſtra, approbamus, collauda-
mus, ac præſentis scripti patrocinio Communi-

A iii mus,

mus. Iortantes plurimū in domino, omnes et singulos viriusq; sexus Christi fideles, Vbilibet constitutos, vt tam pijs documentis, et exercityjs, vti, Et illis instrui deuote velint. Necnon concedentes, vt huinsmodi documenta, et spirituallia exercitia imprimi, à quocunq; bibliopola per prædictum Ignatium eligendo, libere et licite valeant. Ita tamen vt post primā c̄ditionem sine consensu eiusdem Ignatii, vel successorū eius nec ab hoc, nec ab alio omnino, sub excōis, et Foo.duc. piis operibus applicandorum, pœna, imprimi possint. Ac mandantes nihilominus vniuersis, et singulis locorum ordinariis, ac personis in ecclesiastica dignitate constitutis, et cathedralium, ac metropolitanarum ecclesiarum Canonicis, et earundem ordinariorum Vicariis in spiritualibus generalibus, et officialibus vilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, cuius de societate prædicta vel
altius

aliis, quorum intererit in præmissis spiritualibus exercitiis, efficacis defensionis præficio assistentes, faciant auctoritate nostra, illos, dicta concesione, et approbatione pacifice frui, et gaudere: non permittentes eos, per quoscunq; contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. contradictores quoslibet, et rebelles, per censuras, et pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo. In uocato etiam ad hoc (si opus) fuerit auxilio brachij secularis. Non obstante. fe. re. Bo. Papæ VIII. prædecessoris nostri de una, et Concilij generalis de duabus dictis, dummodo, Ultra tres, aliquis auctoritate præsentium non trahatur, et quibusvis aliis cōstitutionibus, et ordinationibus apostolicis, Cæteris, p contrarijs quibuscunq;. Aut si aliquibus communiter vel dissim, ab eadem sit sede indulatum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, Per literas Aposto-

A iiiii licas

licas, non facientes plenam, et expressam ac de
verbo ad verbum de indulcio huiusmodi mentio-
nem. Volumus autem, quod præsentium lite-
rarum transsumptis, manu Notarij publici sub-
scriptis, et sigillo alicuius prælati, seu personæ,
Indignitate ecclesiastica constitutæ, munitis, ple-
na fides, ubiqz habeatur, et illis stetur, tam in
iudicio, quam extra, ac si originales literæ exhi-
berentur, et ostenderentur. Datum Romæ
apud sanctum Marcum, sub annulo piscatoris,
die ultima Iulij. M. D. XLVIII. Ponti-
ficatus nostri anno quartodecimo.

Blo. El. Fulgiñ.

TESTIMONIA EORVM,
quibus censura exercitiorum
est commissa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta, nobisq;
valde placuerunt, et ad animarum salutem
imprimis conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgensis.

Concedimus ut opus hoc, omni laude dignum, et
Christianæ professioni valde proficuum im-
primatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam sancta exercitia non maxi-
mum coniugium præstare cuilibet studio-
so, ideo obuijs etiam vñis amplectenda sunt.
F. Egidius Foscararius Magister Sacri palatij.

In

In secunda translatione.

Legimus spiritualia hæc exercitia, placentq; nobis valde, et digna iudicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, et magni fiant.

Cardinalis Burgenſis.

Concedimus ut opus hoc omni laude dignum, et Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat subsistere diu Christiana religio sine exercitijs, et meditationibus aliquibus spiritualibus (in meditatione enim invictus va-tes exardescit anima mea) nullas arbitror magis oportunas ijs, quæ proculdubio ex scripturarum Studijs, et longo rerum usu natæ sunt.

F. Egidius Foscararius Magister sacri palati

Quidam

Quidam de Societate Iesu', deuoto lectori eiusdem Societatis, S. in Domino.

HAEC documenta, ac spiritualia exercitia, quæ non tam à libris, quam abunctione sancti Spiritus, et ab interna experientia, et usu tractandorum animorum, edocetus, noster in Christo Pater M. Ignatius de Loyola Societatis nostræ institutor, et Præpositus generalis (ut præmissum est) composuit, ab idiomate Hispanico in latinum, duobus modis sunt versa: altera versio non solum sensum sensui, sed pœne verbum verbo, altera (quæ visa est preferenda) sensum tantum sensui, sed fideliter reddebat. Cum autem exercitia hæc, ut satisficeret quorundam, et præcipue Illusterrissimi Ducis Gandiae, Francisci de Borgia deuotioni, qui optabat approbari ea, Sedis Apostolicae auctoritate, quæ iampridem, spiritualis plurimorum omnis generis, et conditio-

nis

nis hominum profectus (qui per ea spiritum domini vel hauserant, vel mirum in modum auxerant) ubique approbauerat, cum inquam ante approbationem sumini Pontificis, destinatis censoribus videnda proponcrentur , viraque translatio eis est oblata . et licet omnino liberæ censuræ eorum subijcerentur, ut adderent, minuerent, mutarent , prout in domino videretur , tamen , ne verbo quidem mutato, V transque versionem (quod testimonii eorundem in archetipis exemplaribus patet) approbarunt . quod ad impressionem attinet, hoc te pie lector , monitum velim, non iis, qui tantum lecturi exercitia , sed qui facturi, vel possunt aliis tradituri sunt, esse hoc laboris , et operæ impensum. Cum enim ad fructum ubcrem capiendum parum sit legisse, nisi strenue quis in eis se exercuerit , et magistrum in rebus spiritu libius versatum sit natus , constat non eo animo impressa esse, ut passim in vulgo emanarent. sed

cum laboriosum nimis esset , nec sine magno tem-
poris , et impensarum dispendio , tam multa ex-
emplaria manu scribere , quibus ad Societatis ipsi-
us usum opus erat , et ut varietate , & erratis
plurimis (quæ in manu scriptis deprehendi so-
lent) deuitatis , indubitate fidei exemplaria sup-
peterent , typis hoc opus excussum est . sed om-
nia excussa volumina , in potestatem Societatis , ad
ipsius ut diximus usum (ita ut nec vendi , nec
excudi ullibi possint) sunt redacta . de his te mone-
re , pie lector (si forte minus innotuerant) cum
perspecta mibi sint praedicta om-
nia , officii mei esse duxi . va-
le . In domino . vi . Idus
Augusti .

1548 .

ANNOTATIONES

quædam aliquid ad ferentes Intelligen-
tiæ ad exercitia Spiritualia quæ
sequuntur: ut iuuari pos-
sit tam is, qui ea
traditurus
eſt,
quam qui accepturus.

RIMA eſt annotatio, quod
ipso nomine Spiritualium exerci-
tiorum, intelligitur modus quilibet
examinandi propriam conscientiam, Item me-
ditandi, contemplandi, orandi secundum men-
tem, et vocem: ac postremo alias quascunq; spi-
rituales operationes tractandi, vt dicetur dein-
ceps. Sicut enim deambulare, iterfacere, et
currere, exercitia sunt corporalia, Ita quoq;
præparare, et disponere animam ad tollendas
affe-

affectiones omnes male ordinatas , et ijs sublatis ad querendam ac inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ suæ institutionem , et salutem animæ , exercitia vocantur spiritualia .

S Eunda est , quod ille , qui modum , et ordinem alteri tradit meditandi , sive contemplandi , fideliter narrare debet meditationis , seu contemplationis historiam , per cursis obiter duntaxat punctis illius præcipuis , et adiecta solum breui declaratiuncula , Ut is , qui meditaturus est , accepto veritatis historicæ primum fundamento , discurrat postea , et ratiocinetur per seipsum . Ita enim fiet , ut dum aliquid inscenerit , quod elucidationem , vel apprehensionem historicæ , aliquanto maiorem præbeat (sive ex dictu pro prio , sive ex diuina mentis illustratione id contingat) gustum delectabiliorem , et ubiorem fructum percipiat , quam si res ipsa ei ab altero diffusius

ro diffusius narrata , et declarata esset : Non enim abundantia scientiae , sed sensus & gustus rerum interior desiderium animæ explere solet.

Tertia est . quòd , cum in sequentibus omnibus exercitijs spiritualibus utamur aëtibus intellectus , quanto discurremus , Voluntatis vero , quando afficimur : Aduertendum est in operatione quæ præcipue est voluntatis , dum voce , aut mente cum domino Deo , vel sanctis eius colloquimur , maiorem exigi à nobis reuerentiam , quam dum per usum intellectus circa intelligentiam potius moramur .

Quarta est . quòd licet exercitijs sequentibus , assignentur quatuor hebdomadæ , tamen exercitorum partibus , singulæ singulis respondentes : videlicet ut in prima hebdomada , fiat consideratio de peccatis , In secunda de Domini

B nostri

noſtri Iesu Christi vita, uſq; ad ingressum eius
in Hierusalem, die dominica palmarum. In ter-
tia de paſſione eiusdem. In quarta de resurre-
ctione, et ascensione: adiecit tis tribus orandi mo-
dis: non tamen ita accipiendoſe ſunt dictæ hebdo-
madæ, ut neceſſe, ſit unamquaq; continere ſe-
ptem vel octo dies. Cum enim contingat alios
alijs tardiores, vel promptiores eſſe ad confe-
quendum id, quod querunt: puta in prima heb-
domada contritionem, dolorem, & lachrimas
de peccatis ſuis: aliquos etiam plus aut minus agi-
tari probariq; varijs ſpiritibus: expedit nonnun-
quam succidi hebdomadam quancunq;, vel exten-
di, iuxta materiæ ſubiectæ rationem. Solet tamen
totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut
circiter ſpatio concludi.

QVinta eſt. quod mirum in modum iuuatur,
qui uſcipit exercitia, ſi magno animo atq; liberali-

accedens , totum studium , et arbitrium suum offerat suo Creatori , ut de se suisq; omnibus id statuat , in quo ipsi potissimum seruire possit iuxta eiusdem beneficium.

Sexta est . quod tradens exercitia , si animadueriat ei qui recipit , nullas incidere spirituales animi commotiones , ut sunt consolationes , vel tristitia : neq; diuersorum spirituum agitationes , sedulo debet percontari , an ipsa exercitia praescriptis agat temporibus , & quibus modis : An etiam obseruet diligenter cunctas additiones : Et de singulis ratio postuletur . Porro de consolationibus , & desolationibus , infra tractabitur folio . De additionibus vero fol .

Septima est . quod is , qui alterum exercendum

cendum curat , si eum videat desolatione af-
fici , seu tentatione , cauere debet , ne se durum
vel austерum ipſi exhibeat , ſed mitem potius
ac ſuauem præſtet , conſirmato eius animo ad
agendum ſtrenue in poſterum : deteſtisq; ini-
mici noſtri verſutijſ; eum ad conſolationem ſtu-
deat diſponere , tanquam breui ſubſecuturam .

Octaua eſt . quod circa conſolationes , et
desolationes ſumentis exercitia , et circa humani
hostis fallacias , poterunt uſui eſſe , regulæ quæ in
prioribus duabus hebdomadis habentur , de varijs
ſpiritibus internoscendis .

Nona eſt . quod quando exercendus eſt
qui ſpiam ſpiritualium rerum inexpertus , vnde
contingat eum in prima hebdomada , crassis qui-
busdam apertisq; temptationibus vexari , oſtentis
iam

iam inde prosequendi obsequij diuini certis im-
pedimentis , cuiusmodi sunt molestia , anxietas ,
pudor , timor , habita honoris mundani ratione :
tunc illi , qui eum exerceri docet , supercedendum
est v̄su regularum , quæ ad secundam hebdoma-
dam pertinent , de discretione spirituum : et ijs
vitendum solis , quæ in prima dantur . Q uia
quantum alter ex his accepturus est commodi ,
tantudem ex illis dispensij referret , ob sub-
tilitatem rei , & sublimitatem quæ est supra
eius captum .

Decima est . quòd qui exercetur , si ten-
tationibus iactetur , boni speciem præ se fe-
rentibus , tunc muniendus est per dictas regu-
las hebdomadæ secundæ . Humani enim gene-
ris inimicus , per boni spem eos vi plurimum
oppugnat , qui antea in via vilæ , quam illumi-
natiuam appellant , respondentे exercitijs se-

B iii cundæ

cundæ hebdomadæ , fuerint potius versati ,
quam in altera , quæ purgativa dici solet , atq; per exercititia primæ hebdomadæ comprehen-
ditur .

VNdecima est . quod exercenti se in pri-
ma hebdomada expedit nescire , quid in secun-
da sit acturus , sed ad consequendum illud ,
quod tunc querit , acriter laborare , perinde ac
si nihil boni postea esset reperturus .

Dodecima est , quod admonendus est is ,
qui exercitatur , ut , cum in quotidiano quolibet
exercitio ex quinque in frō describendis expendi de-
beat unius horæ tempus , curet semper animi quietem
in hoc recuperare , quod plus temporis potius ,
quam minus insupposse , sibi conscientius sit . frequens
est enim dicitur hoc agere , ut praefixum medi-
tationi vel orationi tempus . spatium decursetur .

Decima

Decimateria est , quod , cum facile sit ac
leue affluente consolatione integrum con-
templationis horum traducere : difficillimum e-
contrà incidente desolatione : Idcirco aduersus ten-
tationem ac desolationem semper pugnandum
est , producto ultra præfinitam horam exer-
citio vincendi gratia Ita enim non solum discimus
resistere aduersario , sed eum etiam expugnare .

Decima quarta est , quod si vacans e-
xercitijs cernatur consolatione multa , & fer-
uore magno ferri , obuiandum est , ne promis-
so aliquo vel voto inconsultè ac precipitanter
facto se obstringat : Idque tanto fuerit dili-
gentius præuertendum , quanto ille ingenij es-
se instabilioris perspicitur . Q uanuis enim
vnus alterum iuste mouere possit ad ingressum
religionis , in qua emittenda sint obedientiæ ,
paupertatis atq; castitatis vota : quanuis præterea

maioris meriti sit opus ex voto , quām sine vo-
to factum , plurima nihilominus ratio habenda eſt
conditionis propriæ personarum : Item attente
eſt considerandum , quid commodi vel incom-
modi possit occurrere , ad illud praſtandum , quod
aliquis promiſſurus ſit .

Decima quinta eſt . quōd tradens exerci-
tia non debet alterum impellere ad pauperia-
tem , & promiſſionem eius , magis quām ad
oppositum , neq; ad hoc potius , quām ad illud
inſtitutum vitæ : quia licet extra exercitia li-
citum ſit , et pro merito ducendum , ſi quis cœ-
libatum , religionem , et aliam quancunq; euange-
licani perfectionem amplecti ſuadeat ijs omni-
bus , quos ex personarum , et conditionum ra-
tione probabile ſit fore idoneos : longè tamen
conuenientius meliusq; eſt inter exercitia ipſa
id non attentare , ſed Dei potius voluntatem
quærere

querere , atq; p^ræstolari , donec ipse Creator
ac dominus noster . animæ sibi deuotæ se se com-
municet , eamq; amplexans , ad sui amorem ,
laudem & servitium disponat , prout maxime
scit esse commodum . Q uapropter dictanti
exercitia standum est in quodam æquilibrio , si-
nendumq; , ut citra medium , Creator ipse , cum
creatura , & hæc' vicissim cum illo rem tran-
sigat .

Decima sexta est . quod , ut Creator ipse
dominusq; noster , in creatura sua certius opere
tur , si accidat animam ad aliquid minus rectum
affici , atq; inclinari , summopere ac totis viribus
nitendum est in contrarium : ut puta si ad offi-
cium vel beneficium adipiscendum adsiperet , non
divinæ gloriæ , aut communis animarum salutis
causa , sed commoditatis suæ , negotiorumq; tem-
poralium duntaxat , tunc affectus ad oppositum
impelli

impelli debet per assiduas orationes, et alia exer-
citia pia, in quibus à clementia Dei oppositum
petatur: videlicet hunc ut ille animum offe-
rat ipsi Deo, se tale officium vel beneficium,
aut aliud quiduis, iam non appetere, nisi prio-
rem affectum adeo mutauerit, ut nihil iam om-
nino desideret vel possideat alia ex causa, quam
diuini cultus, et honoris.

Decima septima perutilis est. quod, sci-
licet tradens exercitia inquirere, ac scire nolens
proprias alterius cogitationes, et peccata, su-
perest, ut certior factus fideliter de cogitatio-
nibus à vario spiritu immisis, et ad maius,
aut minus bonum trahentibus: spiritualia non-
nulla exercitia illi prescribat praesenti animæ
necessitati opportuna.

Decima octaua est, quod iuxta eius, qui
exer-

exercetur , habitudinem , puta pro ætate , do-
ctrina vel ingenio , accommodari debent exer-
cita : necui rudi aut imbecilli , seu debili ea im-
ponantur , quæ ferre non possit citra incom-
modum , nedum ad profectum suum assume-
re . Similiter prout cuiq; in animo eſt ſeſe
diſponere , impartiendum id demum eſt , quod
eum potiſſimum iuuare poſſit . Properea ei ,
qui ſe inſtrui duntaxat poſtulat , et ad gra-
dum aliquem perduci , in quo animus ſuus con-
quiescat , tradi poſt particulaſe primū exa-
men inſra poſitum fol . deinde generale fol .

ſimulq; modus orandi mane per horæ di-
midium ex præceptorum Dei , & peccatorum
mortalium conſideratione , de qua fol . Sua-
dendum etiam fuerit , vt octavo quoq; die pec-
cata ſua confeatur , & quindecim dierum in-
teruallo , vel octo potius , ſi affectus impel-
lat , ſumat euclariſtice Sacramentum . 157.
exercitatio .

exercitationis ratio propriè competit rudioribus
seu illiteratis, quibus insuper exponenda erunt
singula præcepta Dei, atq; Ecclesiæ, mortalia
peccata, cum quinq; sensibus, et operibus miseri-
cordiæ. Itidem si is, qui tradit exercitia, alte-
rum viderit debilis esse naturæ, ac parum capa-
cis, vnde modicus prouentus, et fructus spe-
rari quæat, satius fuerit aliqua ex dictis leuiori-
bus exercitijs ipsi præscribere, usq; ad confes-
sionem peccatorum: postea nonnulla conscientiæ
examina, et methodum confessionis frequentio-
ris dare, quibus iam paratum sibi animæ pro-
fectum seu lucrum tueri possit. Non erit au-
tem progrediendum ad electionum dictamina,
aliorumque, quam priuæ hebdomadæ exercitio-
rum: quoties præsertim alij ad sunt maiore
cum fructu exercitandi, nec omnia om-
nibus præstare temporis per-
mitit angustia.

Deci-

Decima nona eſt, quod homini negotiis pu-
blicis, vel alijs conuenientibus diſtriicto,
ſiue ingenio, ſiue liueris praeditus fit, ſuppeten-
te ipſi hora una et dimidia diebus ſingulis ad
furnenda nonnulla exercitia, exponendum pri-
mo erit, quem in finem homo creatus fit: dein
de per horam dimidiā examen particulare, de-
inceps generale cum modo rite conſitendi, fu-
mendiꝝ ſancti Sacramento, tradiſi poſſunt. præ
ſcribendo etiam, vt mane, per triuum, ſatio vni
us horae, meditationem agat de primo, ſecundo,
ac tertio peccato, vt docetur fol. Postea per
alios tres dies eadem hora de proceſſu pecca-
torum, vt fol. Per alios totidem de pœnis,
quæ peccatis reſpondent. fol.

Diſtandæ quoq; illi erunt intra totum dictarum
trium meditationum tempus, decem additiones il-
lae, quæ habentur fol. Obſeruabitur eadem
meditandi ratio circa myſteria domini nostri Ie-
ſu

sù Christi , quæ infra in ipsissimis exercitijs latè explicatur .

Vigesima est , quod ei , qui à negotijs liberior est , et fructum consequi spirituali opertat , quam possit maximum , tradenda sunt omnia exercitia eodem quo procedunt ordine (et quidem scribi rerum capita ne excidant e memoria expedit) In quibus (secundum successum communio rem) tanto maiorem faciet progressum spiritualis vitæ , quanto magis ab amicis , notisq; omnibus , et ab omni rerum humana- rum sollicitudine sese abduxerit : ut si ab audib; pristinis migret in domum , cellam , ue aliquam secretiorem , unde ipsi liberum securumq; sit egredi ad matutinum , sacrum missæ , vel ad vesperarum officium , cum libuerit , audiendum , absq; familiaris cuiusquam interpellatione . Ex qua quidem loci secessione inter alias multa

multas commoditates hæ tres præcipue consur-
gunt . Prima , quòd seclusis amicis , et familia-
ribus , negotijsq; minus recte ordinatis ad Dei
cultum , gratiam apud Deum non mediocrem
meretur . Secunda . quòd per huiusmodi seces-
sum intellectu minus quam antea distracto in
diuersas partes , sed collecta redactaq; omni co-
gitatione ad rem unam , scilicet ad obsequen-
dum Deo Creatori suo , & saluti animæ sue
consulendum , multo liberius , ac expeditius vi-
tur naturæ viribus in quaerendo eo , quod des-
iderat tantopere . Tertia . quòd quanto se ma-
gis reperit anima segregatam , ae solitariam , tan-
to aptiorem seipsam reddit ad quaerendum , at-
tingendumq; Creatorem , et dominum suum , ad
quem insuper quòd proprius accedit , eò
melius ad suscipienda bonitatis
diuinæ dona disponitur .

Exercitia

EXERCITIA QVAEDAM

Spiritualia , per quæ homo dirigitur , ut vincere seipsum possit , et vitæ suæ rationem , determinatione à noxijs affectibus libera instituere .

Mprimis , ut per huiusmodi exercitia , tam qui ea tradit , quam qui accipit , iuuari queat , Supponendum est Christianum unumquenq; pium , deberē promptiore animo sententiam seu propositionem obscuram alterius , in bonam trahere partem , quam damnare . Si vero nulla eam ratione tutari possit , exquirat dissentis mentem , & si minus recte sentiat vel intelligat , corripiat benignè : hoc nisi sufficit , vias omnes oportunas tentet , quibus illum sanum intellectu , ac securum reddat ab errore .

Prin-

P R I N C I P I V M

Sive fundamentum.

Reatus est homo ad hunc finem,
ut dominum deum suum lau-
det, ac reuereatur, eiqp serui-
ens tandem saluus fiat. Reliqua vero supra
terram sita, creata sunt hominis ipsius causa,
ut eum ad finem creationis suae prosequendum
iuuent: unde sequitur utendum illis, vel absti-
nendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem
finis vel conferunt, vel obsunt. Quapropter
debemus absqp differentia nos habere circa res
creatas omnes (prout libertati arbitrij nostri su-
biectae sunt, & non prohibitae) Ita, ut (quod
in nobis est) non queramus sanitatem magis,
quam aegritudinem: neqp diuitias paupertati,
honorem contemptui, vitam longam breui p-
feramus. Sed consentaneum est ex omnibus

C ea

ea demum , quæ ad finem ducunt , eligere ac
desiderare .

EXAMEN PARTICVLARE

et quotidianum tria tempora comple-

Etens , ad dispositionem sui , ac
duplicem discussionem
accommoda .

Rimum tempus est matutinum ,
quo debet homo statim dum à
somno surgit , proponere diligen-
tem sui custodiam irca pecca-
tum aut vitium aliquod particulare , à quo e-
mendari cupit . Secundum est pomeredia-
num , in quo petenda est à Deo gratia , vt
reminisci possit ille , quies in peccatum scude-
lictum istud particulare inciderit , & in po-
sterum cauere . Deinde priorem faciat discus-
sionein ,

ſionem , exigens ab anima ſua rationem de pec-
cato seu vitio iam dicto , et ſingulas diei par-
tes præteritas percurrentes ab ea hora qua ſur-
rexit uſq; ad præſentem , quoties illud com-
miferit : & puncta totidem ſignet in priore
linea figuræ ſubscriptæ : quibus peractis diu-
proponat per ſpatium diei reliquum diligenti-
us ſeſe cohibere . Tertium erit uesperinum
tempus , in quo post cænæ horam facienda eſt
diuſſio ſecunda , percurſis itidem horis ſingu-
lis ab examine priore uſq; ad præſens la-
pſis , & eodem modo rememoratis enuicta-
tisq; vicibus , quibus deliquerit , parem eis pun-
ctorum numerum ſignabit in poſte-
riore linea figuræ ſequenti ſimi-
lis ad hoc præparatæ .

ADDITIONES QVATVOR

*vtilles ad faciliorem, et celeriorem peccati
seu vitiij cuiusuis extirpationem.*

Rima est. vt. quoties id peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admota doleat de lapsu: quod fieri potest etiam adfertentibus alijs nec aduertentibus.

Secunda est. vt sub noctem numeratis, comparatisq; inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat an à priore examine usq; ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est. vt conferat diei secundæ atq; præcedentis examina inuicem, considerans eam quid sibi emendationis interuenierit.

Q uarta

QVarta , ut collatis hebdomadarum duarum
inter se examinibus, pari modo , factæ vei
omissæ emendationis rationem habeat.

ITem notandum est ex sequentibus figuris pri-
mam cæteris longiorem deputari diei primæ ,
puta dominicæ : Secundam vero diei lunæ Pau-
lo breuiorem , et ita deinceps : cum par sit di-
minui in dies erratorum numerum.

C iii

EXAMEN CONSCIENTIAE generale ad purgationem animæ , et ad peccatorum Confessionem vulissimum .

Ro comperto ponitur triplex in-
cidere homini cogitationum genus.
Vnum ex proprio surgens metus
ipsius hominis : Reliqua vero duo ex irinsecus
aduenientia , ex boni scilicet vel mali spiritus
suggestione .

De Cogitatione.

DVobis modis elicetur meritum ex ma-
la Cogitatione in materia peccati mortalis de
qua hic sermo est. Primo . quando suggestur
de patrando mortali criminis cogitatio , sed ea
confestim repugnando vincitur .

C iii Secundo

Secundo , quando prauæ istiusmodi suggestio-
ni semel ac iterum repulsæ , et subinde nihil
lominus reuertenti continuè resistit homo , do-
nec penitus expugnetur : quod quidem victo-
riæ genus meritò alterum antecellit .

Peccat autem leuiter aliquis , seu veniali-
ter , quando in suborta peccati mortalis cogita-
tione , aliquantulum moratur , quasi auscultando ,
vel quando aliqua obiter sensus delectatione af-
ficitur , vel in ea retundenda sese exhibit ne-
gligentem .

Mortale vero peccatum per cogitationem , duo-
bus modis admittitur .

Primo . quando cogitationi peccati , præbetur
quacunq; ratione assensus .

Secundo . quando peccatum illud opere com-
pletur : idq; grauius est priore , ex tribus cau-
sis .

sis . Videlicet ob maiorem temporis decursum :
ob actum intensionem : et ob plurium deniq;,
offendiculum siue detrimentum .

De Loquela ,

VErbo etiam multifariam offenditur Deus ,
ut in blasphemia , iuramento , nam iurandum
non est , neq; per Creatorem , neq; per Crea-
turas uillas , nisi concurrentibus his tribus veri-
tate , necessitate , ac reuerentia . Porro intelli-
genda est necessitas , non in veritatis cuiuslibet
affirmatione , sed eius tantum , quæ circa spiri-
tuale , corporale , vel etiam temporale bonum
aliquid , momenti est non leuis .

Reucentiam dicimus , quando assumens di-
uinum nomen , adhibet considerationem , ut deo
Creatori ac domino , debitus honor tribuatur .

Scientiam

Sciendum est autem , licet iuramentum temere seu vanè factum per Creatorem , sit gravius peccatum , quam per creaturam : difficilis tamen esse , per hanc , quam per illum licet iurare , seruans debitis circumstantijs , quas diximus .

Primo quia in mentione creaturæ facienda per iuramentum , non ita excitamur aut reditamur attenti , ut ex veritate ac necessitate iuremus . *scit nominato rerum omnium Creatore .*

Secundo , eò quod ad honorem Deo exhibendum cum reverentia longè debilius mouemur ex commemoratione creaturæ , quam ipsius dei Creatoris : quamobrem iurare per creaturas , perfectis magis conceditur , quam crassioribus sive idiotis : quandoquidem perfecti ex contemplationis vsu assiduo , & illustratione intellecetus , considerant proprius , atq; deprehendunt Deum

Deum : Secundum essentiam , præsentiam , & potentiam suam , Creaturæ cuilibet inesse : unde ad præstandam illi debitam in iuramento reverentiani paratores sunt alijs , qui eò perfectionis nondum prouecti sunt.

Tertio . quia creaturis ad confirmationem iuramenti cræbrius adscitis , periculum effet idolo latræ : id quod imperfectis magis quam perfectis fuerit timendum .

Vitandum est insuper verbum otiosum (inter alia locutionis peccata) quale esse intelligitur , quodcumq; nec loquenti , nec alteri prodest , nec eo etiam animo profertur , vt adferat utilitatem . E' conuerso vero minimè otiosum censendum est verbum illud , quodcumq; ad animæ vel propriæ , vel alienæ , aut ad corporis , aut rei etiam temporalis , commodum pertinet : aut certe

certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur : etiam si quis de negotijs loquatur , ab instituto suo alienis : ut religiosus de bellis vel mercimonij . Cæterum ex sermone quidem , ad finem bonum ordinato , meritum contingit : ad malum vero finem , aut futiliter prolatus sermo generat peccatum . Sunt ergo oris peccata mendacium , falsa testimonia detractio , nam detrahendum non est alteri nec obmurmurandum : Reuelato enim mortali alicuius peccato , quod publicum non sit cum mala intentione , vel graui damno famæ alterius , mortale itidem peccatum committitur , veniali autem , veniale solum . Adhæc quotiescumq; alienum patefacimus vitium , vel defectum , nostrum ipsorum vitium , ac defectum , simul commonstramus . Veruntamen ubi recta mens est , de proximi delicto , licebit loqui bifariam .

Primò , quando publicum est , ut meretricium ,
vel

*vel damnatum in iudicio , vel pernitiosum , pu
ta ob errorem publicum , animos conuersantium
corrumptentem . Secundo quoties occultum ali-
cuius crimen indicatur alteri , per cuius subuen-
tionem , ille releuari à peccato possit , dummo-
do rei huius , probabilis aliqua ratio , vel conie-
ctura offeratur . Possent inter oris peccata ,
irrisiones , contumeliæ , et alia id genus ascribi ,
quæ persequi licebit tradenti exercitia , prout o-
pus esse iudicauerit .*

De Operे .

Propositis ante oculos decem mandatis dei ,
cum Ecclesiæ præceptis , et iussis maiorum seu
superiorum , estimandum est quicquid fit ope-
ris , aduersus quodlibet eorum , id peccatum es-
se : leuius aut grauius tamen , pro inæquali pec-
candi modo , & pro diuersa peccantium habi-
tudine ,

tudine. Porrò reduci ad iussa ducimus super-
riorum, diplomata, seu iuncta Pontificum, pro
infidelium expugnatione, vel Christianorum
Pace, concedi atq; promulgari solita : per quæ
ad Confessionem peccatorum, & Eucharistiæ
sanctæ sumptionem, Christifideles invitantur.
Peccat siquidem non leuiter, quicunq; tam pias
rectorum Ecclesiæ cohortationes, san-
ctionesq; aspernari audet, ac
transgredi.

Examinis

EXAMINIS GENERALIS

modus , particulas seu puncta
quinq; complectentis .

Primum punctum est , domino nostro Deo , pro beneficijs acceptis gratias agendas esse .

Secundum . quod debemus pro cognitione , et expulsione peccatorum gratiam flagitare .

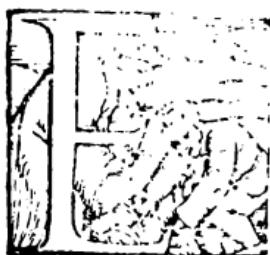
Tertium . de admissis praesenti die peccatis . rationem ab anima nostra exigere , per horas singulas , ex quo surreximus , vestigando : Et primo quidem circa cogitationem , deinde circa loquelam , atque operationem , eodem ordine , quo , in particulari examine traditum est .

Quartum . pescere veniam de delictis .

Quintum proponere cum Dei gratia emendationem . et orationem dominicam post dicta omnia recitare . Pater noster .

Confes-

CONFESSI O N I S generalis, & Communionis usus.

X Confessione generali vñrò fa-
cta, inter alia plaraq; perci-
piuntur tria hæc emolumenta.

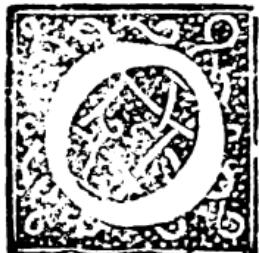
P Rimum. quod tametsi qui annis singulis
saltim confitetur semel, ad generalem huiuscce-
modi Confessionem, minime obligetur, eam ta-
men facienti ipsi, multò plus commodi, et me-
riti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, &
malitia vite præteritæ, quem ita sentit, vehe-
mentiorem.

S Ecundum. quoniam injecta per spiritua-
lem exhortationem, longè quam antea manife-
stius natura, et malitia peccatorum, tantò am-
plius commodum, ac meritum percepturus est.

Tertium.

Tertium . quia consentaneum est , hominem sic
rite confessum , atq; dispositum , multo melius
se habere ad Eucharistie sumptionem : quæ
maxime confert , et ad fugam peccati , & ad
gratiae receptæ conseruationem , et augmentum .
Porrò generalis ista confessio , post hebdoma
die primæ exercitia potissimum
erit opportuna .

PRIMVM EXERCITIVM ,
meditandi secundum tres animæ potentias ,
circa peccatum triplex . Et continet ora
tionem præparatoriam , d:o pralu
dia , et puncta tria præcipua ,
cum uno Colloquio .

Ratio præparatoria est , qua pe
timus à domino gratiam : vt
vires atq; operationes nostræ
D omnes ,

omnes , sincere ad eius gloriam , & cultum tendant .

P Rimum præludium est , ratio quædam componendi loci , pro qua notandum est , quod in quavis meditatione , siue contemplatione , de re corpore a , ut puta de Christo , Effingendus erit nobis , secundum visionem quandam imaginariam , locus corporeus , id quod contemplatur , repræsentans , veluti templum , aut mons , in quo reperiamus Christum Iesum , vel Mariam Virginem , et cætera quæ spectant , ad contemplationis nostræ argumentum . Sin autem speculationi subest res incorporea , ut est consideratio peccatorum , nunc oblata : poterit loci constructio talis esse , ut si per imaginatem cernamus animam nostram , in corpore isto corruptibili , velut in carcere , constrictam : hominem quoq[ue] ipsum , in hac miseriæ vallæ , inter animalia bruta , exulantem .

Secundum

Secundum erit præludium, ut à domino id postulem, quod exopto, iuxta prepositæ contemplationis argumentum: nimirum si de Christi resurrectione fuerit meditandum, pertenda erit lætitia, qua gaudenti Christo, cengaudeam: sin de passione, lachrimas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Christo patienti. In præsenti ergo meditatione, pudorem confusioneq; mei ipsius, debeo exposcerre, attendens quam muli homines ob peccatum mortale, vel unicum, damnati fuerint: et quod ego toties peccando sum: damnationem commeritus.

Notandum adhac, quod omni meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam oratio præparatoria, quam præludia duo: sed oratio quidem semper fit eodem modo: præludia vero pro cœnuersitate rerum sunt diuersa.

D ii Primum

Primum punctum erit. ut exerceatur me-
moria mea, circa primum peccatorum omnium,
quod fuit ab angelis commissum: adibito sta-
tim discursu intellectus, atq; voluntatis motu
instigante me, ad voluenda, et intelligenda ea,
per quae erubescam, et confundar totus, facta
vnius tantum peccati angelorum, cum tot me-
is, comparatione: Vnde colligere liceat, cum
illi ob vnicum crimen, addicti sint inferno,
quam saepe ipse, supplicium idem meruerim.
In memoriam itaq; dicimus trahendum esse,
quo pacto angeli creati primum in statu gra-
tiae, sed (quod necesse erat ad beatitudinis con-
summationem) non volentes per arbitrij liber-
tatem, Creatori suo reuerentiam, & obsequi-
um praestare, at contra eum ipsum insolecen-
tes, conuersi fuerint ex gratia, in malitia, et
de celo, ad infernum precipitati. Consequen-
ter discurrendum erit per officium intellectus,

circa

circa hæc pensiculatius , necnon concitandis simul voluntatis affectionibus , acrius insistendum .

Secundum est punctum , easdem potentias tres , circa peccatum primorum parentum (quod secundum appellabimus) exercere : tractando memoria , quam diuturnam , ob illud , pœnitentiam egerunt : quanta humanum genus , corruptio invasit : quot hominum milia , ad inferos turbati sunt . Memorandum est videlicet , quo modo Adam in damasceno campo , de limo terræ factus , positusq; in terrestri Paradiso , et Eva formata ex una costarum eius , cum de fructu arboris scientiæ boni , et mali , prohibiti essent comedere , et nihilominus comedissent : post peccatum subito , ex Paradiso eleæti sint . vestibus pelliccis induti , et originali iustitia priuati , reliquum vitæ suæ tempus , in laboribus , ac æruminis maximis , pœnitendo tra-

D iii xerint.

xerint. Super his etiam, ratiocinio intellectus,
et affectibus voluntatis, utendum erit, si-
cuit prius.

Tertium est. ut exerceamur parimodo, cir-
ca peccatum mortale, et particulare quodlibet,
(ipsum nos tertium peccatum dicemus, ut à
duobus supra positis distinguat) consideran-
do quòd peccato tali, vel semel duntaxat com-
misso, forte detrusi sint multi ad infernum.
quòdq; præterea propè innumeri, ob delicta
meis pauciora, atq; leuiora forte crucientur æ-
ternis pénis. Vnde memoria versandum erit,
quanta sit peccati grauitas, et malitia, Deum
omnium conditorem atq; dominum offendentis:
Ratiocinandum quo; p; est supplicium æternum,
peccato iustè irrogari, vi pote aduersus infini-
tam bonitatem Dei, perpetrato. Postremo su-
ficiandi sunt affectus sicut iam dictum est.

Colloqui-

Colloquium fiet , imaginando Iesum Chri-
stum coram me adesse, in cruce fixum,
Itaq; exquiram mecum rationem , qua Creator
ipse infinitus , fieri creatura , et ab æterna vi-
ta , ad temporariam mortem venire , pro pec-
catis meis dignatus sit . Arguam insuper meip-
sum , percontans , quid hactenus dignum me-
memoratu ægerim , pro Christo : quid agam tan-
dem , aut agere debeam ? Et in eum intuens sic
cruci affixum , ea proloquar , quæ suggesteret
mens , et affectus . Porrò Colloquij propri-
um illud est , ut fiat sicut amici sermo , ad a-
micum , vel serui , ad dominum : nunc gratiae
aliquid petendo , nunc culpam aliquam meam
incisando : Interdum propria quælibet commu-
nicando , ac petendo consilium super il-
lis , sive auxilium . Ultimò di-
catur Pater noster.

SECUNDVM EXERCITI

um est meditatio de peccatis , comple-
tens ultra orationem præparato-
riam , et duo præludia , quinq;
articulos , seu puncta , cum
Colloquio ad finem .

Ræparatoria Oratio , eadem quæ
supra .

Prius præludium eandem exigit constructio-
nem loci , ut in præcedenti meditatione .

Posteriorius vero , fiet poscendo id , quod hic quæ-
rimus , dolorem scilicet intensum , de peccatis ,
at p abundantem fletum .

Punctum primum , sit processus quidam , per
quem , peccata toliliis vitæ , in memoriam reno-
caniur ,

cantur , per cursis gradatim , discussisq; annis ,
et spatij temporum singulis : Q uia in re ,
triplex iuuamur compendio , consideratis videli-
cet lucis habitationis nostræ , conuersationum mo-
dis , et officiorum , seu negotiorum , quibus fun-
cti sumus , generibus diuersis .

Secundum est , peccata ipsa perpendere , quan-
ta sit fœditas , et nequitia singulorum , ex na-
tura sua , si vel prohibita non essent .

Tertium est , considerare me ipsum , quisnam ,
aut qualis sim , additis exemplis , quæ me , in
maiores mei contemptum trahant . ut si me-
cum reputem , quantulus sim , ad hominum om-
nium cætum comparatus : Q uid deinde sit
multitudo vniuersa mortalium , si cum angelis ,
beatissimis omnibus , conferatur , post huc atien-
dendum est , quid rei sit tandem , quicquid est
creatum ,

creatūm , p̄æ ipso D̄o , Creatore : Iam quid
hōmūcio ego vñus , esse possum : demum in-
spiciā corruptionē mei totius , prauitatem
anīmæ , atq; corporis fœditatē . ac me , tan-
quam vñus , siue apostema esse ducam , ex
quo tanta sanies peccatorum , tantaq; vitiorum
lues , defluxerit.

Quartum est cogitare quid sit deus , quem
ita offendī , collectis , comparatisq; perfectioni-
bus , attributis D̄o , vt proprijs , cum opposi-
tis meis vitijs , atq; defectibus : summam scili-
cket eius potentiam , sapientiam , bonitatem , &
iustitiam , cum extrema mea infirmitate , igno-
rantia , malitia , et iniuitate , conferendo .

Quintum . In exclamatiōnem prorum-
pere , ex commōtiōne affectus vēbementi , ad
mirando valde , quomodo creaturæ omnes (dis-
cursu factō per singulas) me sustinuerint , tam
diu ,

diu , et hucusq; viuum seruauerint . Q uomo
do angeli , diuinæ iustitiae gladium ferentes , &
quo me animo tulerint , custodierint , suisq; eti-
am iuuuentur suffragijs . Q uomodo pro me in
tercesserint sancti . Q uomodo Cælum , Sol , Lu-
na , et alia sidera , Elementa , cuncta q; animan-
tium genera , et Terræ germina , debitæ vindi-
ctæ loco , mihi seruierint . Q uo deniq; mo-
do non absorbuerit me , debiscens tellus , et mil-
le infernos referans , in quibus perpetuas pœ-
nas daturus essem .

TErminanda demum erit , hæc meditatio ,
per Colloquium , extollendo infinitam Dei mi-
sericordiam , & gratias pro viribus agendo ,
quod vitam ad hunc usq; diem prorogauerit ,
vnde proposita in futurum , mei emen-
datione , recitabo semel Pater
noster .

Terti-

TER TIVM EXERCITIVM

non erit aliud ,quām repetitio primi ,
et secundi ,vnā cum tribus
Colloquijs .

Post præparatoriam Orationem ,
et duplex præludium ,repetenda
erunt præcedentia duo exercitia ,
notatis punctis ,seu locis ,in qui-
bus maiorem senserimus consolationem ,deso-
lationem ,aut aliam quancunq; spiritualem af-
fessionem : ac in illis diutius diligentiusq; im-
morandum erit ,deinde occurrente nobis spiri-
tuali motu ,ad Colloquia quæ sequuntur tria
veniemus .

Colloquium primum fit ,ad dominam no-
stram ,Christi Matrem ,flagitando interces-
sionem eius apud filium ,et gratiæ impetra-
tionem

tionem nobis tripliciter necessarie, Primo ut internam criminum nostrorum cognitionem, ac det stationem sentiamus. Secundo, ut operum nostrorum agnoscentes, abhorrentesq; ordinem peruersum, correcto eo, nosmetipos, secundum dcum recte ordinemus. Tertio ut perspecta, et damnata mundi prauitate, à rebus mundanis, ac vanis, nos recipiamus.
His expletis semel recitetur Aue Maria.

Secundum Colloquium fiat similiter ad Christum dominum, et mediatorem nostrum ut illa eadem, nobis impetrat ab æterno patre, subdetur in fine oratio, quæ incipit Anima Christi.

Tertiū, eodem processu, faciendum est ad deum patrem, ut triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine semel recitandum Pater noster.

Quartus

Q VARTVM EXERCITIVM, conficitur ex tertij repetitione.

Onitur repetitio eiusmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus sum in exercitijs prioribus, ut ea continuè reminiscendo, discurrat facilius intellectus, sine diuagatione. Adiicenda quoq; erunt, tria eadem Colloquia.

Q VINTVM EXERCITIVM est contemplatio de inferno, continetq; ultra orationem præparatoriam, et duo præ ludia, puncta quinq;, et unum Colloquium.

Ratio præparatoria, non dif-
fert a superiore.

Prius

PRius præludium, hic habet compositionem loci, subiecta oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate.

POsterius vero, consistit in poscenda intima pœnarum quas dannati luunt, apprehensione, ut siquando me cœperit diuini amoris oblio, saltem, à peccatis, supplicij timor coerceat.

PVncum primum est, spectare per imaginationem, vasta inferorum incendia, et animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas.

Secundum. Audire imaginariè planctus, euilatus, vociferationes, atq; blasphemias in Christum, et Sanctos eius, illinc erumpentes.

Tertium. Imaginario etiam olfactu fumum, sulfur, et seniæ cuiusdam, seu fecis, atq; putredinis graueolentiam, persentire.

Quar-

Quartum . gustare similiter res amarissimas , ut lachrimas , rancorem , conscientięq; vermem .

Quintum tangere quodam modo ignes illos , quoruim tactu , animæ ipſæ amburuntur .

Colloquendo interim cum Christo , in memoriam adducendæ erunt illorum animæ , qui ad inferni pœnas damnati sunt , vel quia credere noluerunt aduentum Christi , vel , licet crederent , non tamen conformem præceptis eius , vitam exegerunt . idq; vel ante aduentum Christi , vel eodem tempore quo vixit Christus in hoc mundo , vel post illud deinceps . gratiae postremo agendæ sunt eidem Christo quam maxime , quòd in tale quoppam exilium , non permisit me corrucere : sed potius ad hunc usq; diem , summa pietate , et misericordia , me prosecutus

secutus sit . finis imponetur dicto Pater noster .
Si visum erit ei qui tradit exercitia expedire
ad profectum eorum qui exercentur , alias me-
ditationes his adiucere , ut de morte , ac alijs pecca-
ti poenitentiis , de iudicio etc . non se putet prohiberi ,
licet hic non ascribantur . Exercitiorum vero
tempus , ita distribuendum est , ut primum
eorum fiat in media nocte . Secundum ma-
ne , simul ac surrexerimus . Tertium ante ,
vel post missæ sacram , nondum sumpto cibo .
Quartum , circiter horam vesperarum .

Quintum , hora ante coenam . Quæ tem-
poris distributio , singulis quatuor hebdomadis ,
communis est : variari tamen potest , atq; au-
geri vel minui , prout unicusq; ad peragenda
dicta quinq; exercitia , cetas , animi , corporisq;
dispositio , siue naturæ ipsius comple-
xio subservit .

ADDITIONES AD EXERCITIA

tia melius agenda, et ad ea quæ optantur, inuenienda, perutiles.

Rima est. Ut ego post cubitum ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel angelica salutatio. Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, et de exercitio faciendo.

Secunda. ut expergefatus, statim exclusis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediae noctis exercitio, contemplaturus sum: Utq; maioris verecundiae et confusionis gratia, exemplum mihi huiusmodi proponam. Quomodo miles aliquis staret coram rege suo et cœtu aulico eru bescens, anxius et confusus, qui in regem ipsum acceptis

acceptis ab eo prius beneficijs , donisque plurimi , ac magnis , prouiter deliquisse conicetus es set . In secundo itidem exercitio , reputans quantum peccauerim , fingam me catenis vincatum esse , ac protinus sistendum coram summo iudice , sicut mortis reus quispiam , ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet . His igitur , vel alijs pro meditandarum rerum genere , cogitationibus imbutus , vestitu meo me induam .

Tertia , ut a loco futurae meditationis , uno vel gemino adhuc passu distans , per tantillum tempus , quo percurri oratio dominica posset , animo sursum eleuato , considerem dominum meum Iesum , ut praesentem , & spetantem quid nam aeturus sum , cui reverentiam cum humili gestu exhibere debeam .

Quarta est , ut ipsam aggreditur contemplatione ,

nōn em , nunc prostratus humili , et pronus , aut
supinus iacens , nunc sedens , aut stans . Et
eo me componens modo , quo sperem facilius
id consequi quod opto : Vbi aduerti hæc duo
debent . Primum quod si flexis genibus , vel
in alio quoniam situ , voti compos fiam , nil re-
quiram ultra . Secunda quod in puncto , in
quo asscutus fuero quæsitam deuotionem , con-
quiescere debeo sine transcurrendi anxietate , do
nec mihi satisfecero .

Quinta ut completo exercitio , sedens , vel
deambulans , per quartam circiter horæ par-
tem , mecum dispijam , quo nam modo medita-
cio , seu contemplatio mihi successerit : Et si
quidem male , inquiram causas , cum pœnitudine ,
ac emendationis proposito : si uero benè , grati-
as deo agam , eundem postea modum
obseruaturus .

Sexta

Sexta ut cogitationes quae gaudium adferunt,
qualis est de gloriofa Christi resurrectione,
subterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio,
impedit fletum, et dolorem de peccatis meis,
qui tunc quærendus est, adscita potius, mortis
vel iudicij recordatione.

Septima ut eandem ob causam, omni me pri-
uem lucis claritate, ianuis ac fenestrarum clausis-
tantis per, dum illic moror, nisi quandiu legen-
dum aut vescendum erit.

Octava ut à risu, verbisq' risum prouocanti-
bus, maximè abstineam.

Nona ut in neminem oculos intendam, nisi sa-
lutandi, aut valedicendi pafcat occasio.

Decima ut aliquam addam satisfactionem, seu
E iii paeni-

pœnitentiam: quæ quidem in interiore et exteriorē diuiditur. Interior est, dolor de proprijs peccatis, cum firmo proposito cauendi, tum ab illis, tum ab alijs quibusuis in posterum. Exterior autem, est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis: quæ tribus potissimum modis assumi potest.

Primo circa victum, substractis quibusdam non superfluis solum (quod temperantiae est, non pœnitentiae) sed etiam conuenientibus aliamentis: Et eo fit melius quo plus substrahitur, vitata interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, seu infirmitate. Secundo circa somni et strati modum, sublatis non mollibus tantum, aut delitiosis rebus, sed alijs etiam opportunitis quantum licet, citra vitæ, aut valetudinis, graue periculum: qua propter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper, ad consuetudinem (sicui est nimij somni) moderan-

moderandam. Tertio , circa ipsam carnem ,
ut inflictum sentiat dolorem , acomotis , gesta-
tisq; cilicijs , funibus , aut vectibus ferreis : vel
incussis verberibus ac plagiis : Vel alijs auste-
ritatis generibus adsumptis : In quibus tamen
omnibus magis expedire videtur , ut doloris
sensus in carne tantum sit , nec penetret ossa ,
cum infirmitatis periculo : Quare flagellis
potissimum vtemur ex funiculis minutis , quæ
exteriores affligunt partes , non autem adeo
interiores , ut valetudinem aduersam causari
possint . Notanda sunt insuper quatuor hæc
circa pœnitentiam . Primum , quod pœnitentia
exterioris triplex est vñus seu effectus : nimi-
rum ut pro delictis præteritis nonnihil satisfi-
at . Ut vincat seipsum homo , inferiorem sui par-
tem , quæ sensualitas appellatur , superiori , hoc
est rationi magis subjiciens . Ut postremò quæra-
mus atq; impetremus aliquod gratiæ diuinæ do-

niam, quod optamus, puta intimam cordis contritionem de peccatis , et abundantiam lachrimarum , vel propter illa , vel propter pœnas et dolores passionis Christi : Aui dubij alicuius quod nos angit , resolutionem .

Secundum, quòd additiones prime ducet , solis conueniunt exercitijs , quæ media nocte , et sub auroram fiunt . Quarta vero in templo , vel coram alijs nunquam : sed domi tantum , et clanculum exequenda est .

Tertium quòd quando is qui exercitatur , effe Etum quæsum non consequitur , vt dolorem , vel consolationem : mutare subinde expedit rationem victus somniqz , et alia genera pœnitentie : ita vt pœnitentiam unam per triduum se temur , et proximo eam biduo relinquamus , vel etiam triduo , prout diuersis , plus aut minus pœnitentie est sumendum .

Præterea

Præterea, cum pœnitentias huiusmodi sœpe
omittamus ob affectum carnis aut erroneous
iudicium, quasi naturalis nostra complexio fer-
re illas non possit, citra ingens valetudinis de-
trimentum: Et è contrario iustum nonnun-
quam pœnitentiae modum excedamus, de cor-
poris robore nimis confidentes: mutatis, ut di-
Etum est pœnitentiae generibus, ac per vices
sumptis, et relictis, euenit plærungz ut clemen-
tissimus dominus qui naturam nostram perfe-
ctissime cognoscit, unicuique id compertum red-
dat, quod ipsi expedit.

Quartum, quòd particolare examen, fiat
ad tollendas culpas et negligentias, quæ circa
exercitia et additiones solent obrepere: id quod
etiam per tres alias sequentes hebdomadas,
obseruandum venit.

Hebdo-

HEBDOMADA SECVNDA.

Contemplatio regni Iesu Christi ex similitudine Regis Terreni subditos suos euocantis ad bellum.

Ratio præparatoria fiet more supradicto.

P Ræludium primum ad constructionem loci, nunc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, et oppida, quæ prædicans Christus pertransibat, et sic de locis alijs.

S ecundum ad gratiam poscendam pertinens, in hac parte erit, petere à deo ne obsurdescamus, vocante nos Christo, sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus.

Punctū

Punctum primum esto, proponere mihi ob
oculos, humanum Regem diuinitus electum,
cui Principes, et populi omnes Christiani, re
uerentiam et obsequium praestare debeant.

Secondum est imaginari, quod audiam il
lum regem loquentem ad omnes subditos. In
animo est mihi regiones infidelium vniuersas
ditioni meae subjicere. Quicunq; igitur comi
tari me velit, paratus sit oportet non alio uti
victu, vestitu, rebusq; alijs, quam me uten
tem conslexerit: In iisdem quoq; laboribus,
vigilijs, et casibus ceteris, mecum persisten
dum erit, ut particeps fiat victoriæ, et felici
tatis unusquisq;, prout laborum ac molestia
rum socius extiterit.

Tertium est considerare quidnam respon
dere debeant regi amantissimo, et liberalissimo,
fideles subditi: et quam promptè, ad omnem
eius

elus voluntatem, offerre se accinctos. Contra vero, si quis obaudiret, quanto apud homines universos vituperio dignus esset, atq; quam ignoratus miles estimandus.

Pars secunda huius exercitiū consistit in collatione similitudinis, inter dictum regem, & dominum Iesum Christum, circa triplex illud punctum.

Primo sic applicabimus exemplum. Si tenens ille rex, cum bellica sua euocatione, dignus est, cui attentio, et obsequium praestetur. quanto magis Christus rex æternus, mundoq; toti conspicuus, qui singulos ad se his inuitat verbis. Mea hæc est iustissima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in patris mei gloriam intrare. Proinde quisquis eò, me-
cū

cum venire cupit , laboret mecum necesse est ,
labori enim præmium respondebit.

Secundo ratiocinabimur neminem fore sanctæ
mentis , qui non cupidissime Christi seruitio ,
se totum offerat , et addicat .

Tertio , Iudicandum erit , quod si , qui se ob-
sequijs illius prorsus duxerint mancipandos ,
non seipsoſ tantum ad laborum tolerantiam , ve-
rum etiam maiora , et præclariora quedam mu-
nera oblaturi ſunt , expugnata carnis , ſenuum ,
amorisq; proprij , et mundani rebellione : Vnde
respondebit quisq; in hunc ferè modum .
En , ó Rex ſupreme ac Domine uniuersorum ,
tua ego , licet indignissimus , fretus tamen gra-
tia et ope , me tibi penitus offero , meaq; om-
nia tua ſubijcio voluntati , Attestans coram in-
finita bonitate tua , necnon in conſpectu glo-
rioſe

riosæ Virginis Matris tuæ , totiusq; Curiæ cæ
lestis , hunc esse animum meum , hoc desideri-
um , hoc certissimum decretum : vt (dummodo
in maiorem laudis tuæ , et obsequij mei prouen-
tum cedat) quam possim proxime te sequar ,
et imiter in ferendis iniurijs et aduersis omni-
bus , cum vera , tum spiritus , tum etiam re-
rum paupertate : Si (inquam) sanctissimæ
tuæ maiestati placeat ad tale me vitæ institu-
tum eligere atq; recipere .

Fiet bis interdiu hoc exercitium : mane , cum
primum surreximus , et in hora , prandium .
vel cœnam præcedente .

In hac hebdomada secunda , et subsequentibus ,
utile fuerit , aliquid subinde legere , ex
Euangelico , vel pio alio codice ,
vt de imitatione Chri-
sti , Sanctorum
vita etc.

Primæ

PRIMAE DIEI MEDITA-
tio prima erit de incarnatione Iesu Chri-
sti, complectens orationem præ-
paratoriam, tria prælu-
dia, et puncta tria
cum uno Collo-
quio .

ORatio præparatoria nibil à superioribus
variatur ,

Præludium primum est . proferre in medium
contemplandæ rei historiam , quæ hoc in loco
erit . Q uomodo personæ tres diuinæ , uni-
uersam terræ superficiem speculantes , homi-
nibus refertam , qui ad infernum descendebant ,
in deitatis suæ æternitate decernunt , vt secun-
da persona , pro salute humani generis naturam
hominis assumat : unde aduentiente tempore præ-
stituto , archangelus Gabriel ad beatam virginem
Mariam nuntius destinatur , vt dicetur infra fol.
Secundum

Secundum pertinet ad loci compositionem,
que erit visio imaginaria, perinde ac si o-
culis pateret terræ uniuersæ ambitus, quam ha-
bitant tot diuersæ gentes. Deinde ad certam
mundi partem domuncula spectetur Beatæ Vir-
ginis, apud Nazareth in pro-
uincia Galilææ sita.

Tertium continet gratiæ postulationem,
ut intimè cognoscam, quo pacto Dei filius mei
causa sit homo factus, ut ardenter ipsum a-
mem, et abhinc sequar studiosius.

Notandum hic est tam orationem præ-
paratoriam, quam tria præludia, per totam
hanc hebdomadam et reliquas sequentes itidem
fieri, præludijs duntaxat, pro diuersitate re-
rum variatis.

Punctum primum est, ut speculer per-
sonas

sonas omnes, de quibus agitur. Et primò quidem homines super faciem terræ degentes, adeo moribus, gestibus, et actionibus diuersos: quosdam albos, et nigros alios: nonnullos fruentes pace, et reliquos bellis agitatos: hunc plorantem, et ridentem illum. sanum unum, et alterum ægrotum: nascentes multos, et multos vicissim morientes: cæterasq; varietates propè innumeras.

Dinde contemplandæ erunt personæ tres diuinæ, et solio regali suo intuentes omnia hominum genera, in superficie terræ cæcorum more, viuentium, passimq; morientium, et descendentium ad infernum. Postea Virginem Mariam cum Angelo eam salutante considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, ut ex consideratione tali, fructum aliquem referamus.

F Secun-

Secundum, punctum est. Auditu interno exceptare quid loquantur personæ omnes, ut homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibiq; inuicem conuiciantes. Diuinæ vero personæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes. Virgo et angelus ir; cellula de incarnationis mysteric tractantes: quorum omnium reflexione, seu applicatione quadam ad meipsum facta, studebo ex singulis, nonnihil frustatus decerpere.

Tertium, consequenter erit actiones quoque personarum simul attendere. utputa quomodo se se inuicem mortales infestent, concutiant, trucident, et omnes ruant ad inferos. Quomodo sanctissima Trinitas, incarnationis opus exequitur. Quomodo item sua angelus fungatur legatione, et beata Virgo, humiliante se gerens diuinæ gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos ipsos

ipos, ut dictum est reflexis, fructus obiter
est legendus.

Colloquium postremo subiiciam, disquisi-
tis studiosè verbis, quibus diuinam quanlibet
personam, verbum incarnatum, et ipsius ma-
irem, dignè valeam compellare: petendo etiam
pro affectu quem in me sensero, quicquid ad
maiores luet imitationem Domini mei Iesu
Christi, velut nunc recens incarnati. Reci-
tabitur in fine I ater noster.

CONTEMPLATIO SECVN- da de Nativitate.

Ratio præparatoria sicut supra.

P Ræludium primum ex histo-
ria defendet, quæ recensenda
est, ab egressu beatæ Virginis, ex oppido Na-
zareth: quo scilicet modo ipsa iam nono mense

F ii gra-

grauida , et insidens asinæ (ut piè meditari li-
cet) ac Ioseph comes , cum ancillula , et bove ,
profecti sunt Bethlehem , tributum , à Cæsare
exactum , pro se soluturi .

Secundum vero deducendum erit ex confide-
ratione itineris , æstimata eius longitudine , ob-
liquitate , lenitate vel asperitate , passim occur-
rente . Deinceps , etiam nativitatis locum ri-
mabimur , speluncæ similem , latum vel angu-
stum , planum , vel erectum , commodè , vel
incommode paratum .

Tertium , à superiore nihil mutabitur .

PVncetum primum est . aspectus persona-
rum , vt Virginis deiparæ , et Ioseph coniugis ,
cum famula , et Christi Domini , vt infantis
nunc primum nat: Inter quos me adesse fin-
gam , tanquam pauperculum , eorum ut cunq; ne-
cessitati-

cessitatibus, cum reverentia maxima famulan-
tem. Ac inde quid ad me redire emolumenti,
ex tali spectaculo possit, despiciam.

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibi-
dem fiunt, apprehensione fructuosa.

Terrium, ex negotiorum quæ illic geruntur,
inspectione, puta itineris, laborum, et causa-
rum, ob quas summus omnium dominus, in
summa natus sit egestate, latus quoq; in hac
vita, cum perpetua paupertate, labores, fa-
mem, sitim, æstum, frigus, opprobria, ver-
bera, & crucem tandem subiturus, idq; mei
causa: unde per singula studebo, prouentum
aliquem spiritualem colligere. Hæc de-
cimum concludenda erunt initio
Colloquio, et finito cum
Pater noster.

F iii Tertia

TER TIA CONTEMPLATIO est repetitio præcedentium duarum.

Pro tertio exercitio, seu contemplatione, repetuntur due prædentes, cum oratione præparatoria, et ijsdem tribus præludijs: notando ubiqꝫ, et fixius tractando illas partes, in quarum priore transcurſu, aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis, acceperim. Subdetur etiam Colloquium, cum oratione Dominica ut prius.

Notandum eundem esse repetendi exercitij modum, et ordinem, in hac hebdomada, et in sequentibus, qui fuit in prima: niſi quòd mutatur materia, eadem forma permanente.

Quarta

QUARTA CONTEMPLA
tio, est Primæ ac Secundæ iterata re-
petitio , proximæ præcedentii pe-
nitus conformis.

QVINTA CONTEMPLA-
tio est applicatio sensuum ad prædictas.

Ost orationem præparatoriam,
cum tribus iam dictis prælu-
dijs , apprimè conductit, quinqz
imaginarios sensus , circa pri-
mam , et Secu' dam contemplationem , eo , qui
sequitur , modo , exercere . Prout res subiecta
feret .

Punctum primum erit , secundum imagina-
tionem respicere personas omnes , & noicitis
quæ circa eas occurrent , circumstantijs , virili-
tem nostram elicere .

F iiii Secundū

Secundum, velut audiendo quid loquantur,
aut loqui eas deceat, omnia in usum na-
strum attrahere.

Tertium Interiore quedam gustu, et olfa-
ctu, sentire quanta sit suauitas, et dulcedo, ani-
mæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta
rationem personæ, quam consideramus: adap-
tando nobis ea, quæ fructum aliquem adferre
possint.

Quartum, per internum tactum attriccta-
re, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia cœ-
teraq; personis talibus coniuncta, unde fiat no-
bis deuotionis, vel boni cuiuslibet spiritualis,
maior accessio.

Hvic erit contemplationi, per Colloquium
imponendus finis, sicut prioribus, adiecto ita-
dem Pater noster.

Notāda

NOTANDA IN SVPER

sunt hæc quinqꝫ.

Rimum . quòd tam in hac ,
quam in qualibet sequente heb-
domada , nullum debo legere ,
vel cogitare , aliud misterium ,
nisi quod eadem hora , aut die considerandum
sit , cum alioquin , vnum alteri obturbet .

Secundum . quòd primum de incarnatione
Christi exercitium , fit media nocte . Proxi-
mum diluculo . Tertium . circa horam missæ .

Quartum sub vesperas . Quintum , Paulo
ante cœnam : et eorum cuilibet , spatiū impen-
detur vnius horæ : Id quod abhinc deinceps ,
vbiqꝫ venit obseruandum .

Tertium , quòd si is , qui exercitatus , sit
senex , vel valetudinarius , vel per hebdoma-
dam

dam priuam , viribus attritus : præstat eum ali
quoties non surgere de nocte , sed tres tantum
contemplationes peragere , in aurora , circa mis
sæ tempus , et ante prandium : superaddita cir
ca vesperas una repetitione , et sensuum appli
catione , ante cænam .

Quartum , quòd in hac hebdomada Secunda ,
ex decem additionibus in prima traditis variari
debent Secunda , Sexta , & Septima , cum
decima ex parte . In Secunda quidem hoc
mutatur , quòd simul atq; excitor à somno , me
ditationem proximè instantem , debeo menti obij
cere , ac desiderium prouocare , cognoscendi cla
rius incarnati æterni verbi , ut ipsi seruiam et
adhærescam tanto propensiis , quanto incredi
biliorem erga me bonitatem eius perspexero .
In Sexta vero : vt frequenti versem memoria
vitam Christi à tempore inca nationis ad lo
cum usq; , siue mysterium , de quo in præsenti
die ,

die, vel hora, sum meditaturus.

In Septima, vt luce, vel obscuritate, sereno cœlo, vel turbido, delecter, quatenus ad scopum refert, desideratæ rei, pertingendum.

In Decima, vt ita me geram, sicut exigere vide tur mysterij contemplandi genus: cum nonnulla ex mysterijs, paenitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus utendum erit circunspectè.

Quintum est ultimò notandum, quod in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediae, et auroræ) exercitijs, assumendum erit aliquid, quod Secundæ, et Tertiæ additioñi æquiualeat, hunc in modum. Vbi primùm in mente veniet, adesse meditandi horam, priusquam accedam, prospiciam eminus, quod ferar, et coram quo sim apparitus, ac trans cursa obiter exercitij oblati parte, contemplationem statim auspicabor.

In se-

IN SECUNDA DIE

Argumentum primæ , et secundæ contemplationis erit Christi præsentatio in Templo, de qua infra fol. Et fuga in Egyptum , de qua fol .

V per duabus his contemplationibus fiet repetitio duplex , et sensuum applicatio visupra.

Notandum quod expedit nonnunquam eum , qui exercitatur , quanvis et vigore animi , et corporis robore , sit prædictus , nonnihil tamen remittere de præscriptis exercitijs , secundæ huius hebdomadæ , et subsequentimm duarum : ut assequi quod cupit , commodius valeat , accepta solummodo contemplatione una in crepusculo

crepusculo matutino, et altera circa missæ temporis: quarum repetitionem faciat hora vesperarum, et sub cœnam, quinqupta imaginationis sensus, super ipsdem exerceat.

Dile vero Tertia meditandum occurret: quo pacto puer Iesus apud Nazareth subditus erat parentibus ut habetur fol. Dein de quomodo ab eis repertus fuerit in Templo fol. fient item duæ repetitiones cum sensuum applicatione.

P R A E L V D I V M Q V O D-
dam, circa considerationem statuum,
seu generum vitæ diuersorum.

Vn supra propositum fuerit exemplum Christi, de vitæ genere, quod in mandatorum Dei

Dei obseruatione consistit , et primus seu communis status appellatur : nunc idem ipse dominus , dum parentibus suis fuisse subditus memoratur , formam videtur exhibere , alterius , seu secundi status , pendentis ab obedientia , ei perfectionem euangelicam afferentis : quando vide licet in templum se contulit , patre adsentito , et naturali matre derelictis , ut aeterni pairis obsequio vacaret . Quare opportunum hie erit , nos quoq; illius vitam contemplantes vestigare , et efflagitare proprium vitæ genus , in quo maiestati suæ nos seruire malit .

Ad hoc igitur inquirendum , possumus introduci per sequens proximè exercitium , ad Christi mentem attendentes , collatam cum opposita iniuncta . Discemus etiam exinde qua sit nobis opus dispositione , ut perfecti in eo evadamus statu , quencunq; bonitas diuina eligendum nobis suggererit .

Quarta

QVARTA DIE FIET ME-
ditatio de duobus vexillis: uno quidem
Iesu Christi optimi nostri Im-
peratoris, altero vero luciferi
hostis hominum capi-
talissimi.

ORatio præparatoria fit secundum mo-
rem.

Praeludium primum erit historica quædam con-
sideratio Christi, ex una parte, et ex altera inci-
feri, quorum uterque, omnes homines ad se vocat,
sub vexillo suo congregandos.

Secundum, est ad constructionem loci, ut re-
præsentetur nobis campus amplissimus, circa bie-
rosolymam: in quo dominus Iesus Christus, tan-
quam bonorum hominum omnium summus dux,
adsistat: Rursum alter campus in Babylo-
nia: ubi se lucifer, malorum, et aduersario-
rum ducem exhibeat.

Tertiū

Tertium, ad gratiam petendam illud erit,
ut poscamus exploratas habere fraudes
mali ducis, innocata simul diuina ope, ad eas
vitandas: veri autem, optimique Imperatoris
Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gra-
tiam imitari posse.

Punctum primum est, imaginari coram o-
culis meis, apud Campum Babylonicum, Du-
cem impiorum in cathedra ignea, et fumosa,
sedere, horribilem figura, vultusque terribilem.

Secondum est aduertere, quomodo conuoca-
tos dæmones innumeros per totum orbem spar-
git ad nocendum: nullis Ciuitatibus, et locis,
nullis personarum generibus, immu-
nibus relictis.

Tertium, attendere cuiusmodi concionem ha-
beat,

beat, ad ministros suos, quos instigat, ut cor-
reptis, iniectisqz laqueis, et catenis, homines
primum trahant (quod fere contingit) ad cupi-
ditatem divityarum, unde postea facilius in mun-
dani honoris ambitionem, ac demum in super-
biæ barathrum deturbari queant.

Atqz ita tres sunt præcipui temptationum gra-
dus, in divityis, honoribus et superbia fundati,
ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præ-
ceps fit decursus.

Similiter ex opposito, considerandus est, sum-
mus optimusqz noster Dux, & Imperator
Christus.

Punctum primum erit conspicari Chri-
stum, in ameno campo iuxta Hierosolymam,
humili quidem constitutum: loco, sed valde
speciosum forma, & aspectu summiè ama-
bilem.

Secundum autem est speculari, quo pacto ipse mundi dominus vniuersi, electos Apostolos, discipulos, et ministros alios, per ordinem mittat, qui omni hominum generi, statui, & conditioni, doctrinam sacram, ac salutiferam impartiant.

Tertium, auscultare concionem Christi exhortatoriam, ad seruos et amicos suos omnes, in opus tale destinatos, qua eis præcipit: ut iuuare studeant quemlibet: ac primo inducendum current ad spiritualem affectum paupertatis, et insuper (si diuini obsequij ratio, et eleetio cœlestis eò ferat) ad secundam actu ipso veram paupertatem: deinde ut ad opprobrij contemptusq[ue] desiderium allicant, unde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus. videlicet, paupertas, abieetio sui, atq[ue] humilitas, quæ ex diametro diuitijs, honoris, et superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes

nes statim introducunt.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem Beatam, implorandaq; est per eam à filio gratia, vt recipi possim, et manere sub vexillo eius: Itq; primum. per spiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione fitam (siquidem ad eam me vocare, atq; admittere dignabitur) deinde per abiectionem quoq;, seu ignominiam, vt ipsum imiter vicinus, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum, quam in offendam Dei cedat.

Terminabitur primum hoc Colloquium.
Per Ave Maria.

Secundum, Colloquium ad Christum hominem dirigitur, vt mihi à patre impetreret illud idem. Subdeturq; in fine oratio. Anima Christi.

Tertiuum, ad patrem, vt annuat petitioni.
Cum Pater noster.

G ii

Transige-

Transfigetur hoc exercitium semel in media nocte, et altera vice sub auroram. Repetitiones vero duæ circa Matutini sacri atq; vesperarum tempus erunt facienda, additis in fine tribus Colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cœnam.

M E D I T A T I O E O D E M

Quarto die facienda, de tribus hominum classibus seu differentijs, ut potissimam partem amplectamur.

ORatio præparatoria ut semper antebac.

PRæludium primum fiat, propositis vice historiæ, tribus hominum classibus distinctis, quarum unaquæq; decem milia Ducatorum, alio, quam diuini cultus et amoris, studio sibi

bi parauerit , nunc autem placatum habere de-
um , et salua fieri exoptet , sublato vtcunq; no-
xio affectu rerum , vtpote salutis impedimento.

Secundum est loci cuiusdam imaginaria con-
structio , in quo videam meipsum , coram Deo
sanctisq; omnibus , cum desiderio , adstantem ,
atq; perseverantem , quonam pacto ipsi Deo
placere queam potissimum .

Tertium est , optatæ rei petitio , nimirum
gratiæ , per quam id eligam , quod et Deo ac-
ceptissimum , & mibi saluberrimum futurum
sit .

PRima igitur classis , optat quidem acqui-
sitæ rei exuere affectum , vt conciliari
Deo possit , sed media , debitaq; adminicula , to-
to vitæ tempore non admouet .

Secunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit, sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potius trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conductibiliorem statum ad illum tendere.

Tertia postremo, affectum insincerum volens abijcere, rem ipsam ad tollere, vel tenere aequè parata est, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino instinctu, vel ex rationis dictamine animaduerterit. Ac interim omnia relinquens integra, illud tantum versat, et inquirit, nec aliam admittit relinquendæ aut retinendæ rei acquisitæ causam, praeter rationem ac desiderium diuinæ gloriæ, ut quam maxima sit.

Colloquia tria subsequentur, ut nuper facta sunt de vexillis.

Notandum

NOtandum adhæc , quod ubi affectum
sentimus paupertati perfectæ , quæ tum
in Sp̄itu , tum in rerum abdicatione subsistit ,
aduersantem , et ad diuitias magis inclinantem :
multum confert , ad eum elidendum , petere
ex Deo , licet renitente carne , ut ad pauper-
tatem eiusmodi sectandam nos eligat : seruabi-
mus tamen interea desiderij nostri libertatem ,
qua liceat conuenientiorem serui-
tio diuino viam in-
uadere .

Q uinta
G iiii

QVINTA DIE, SEQ V E-
tur contemplatio de Domini transitu à
NaZareth ad Iordanem flu-
nium , deg̃ eius baptis-
mo . fol.

Et tam media nocte , quām primo
mane . Bis præterea repetetur cir-
ca missæ ac vesperarum horam .
Inte cœnam applicabuntur quin-
quæ sensus . Adhæc quodlibet horum quinq̃ ex
ercitiorum , præcedet oratio præparatoria , cum
tribus præludijs , ut in superioribus de incarna-
tione , et nativitate traditum est . Necnon adhæc
tribus Colloquijs , ut circa classes , vel iuxta
id , quod ibi fuit subiectatum .

Examen autem particulare à prandio &
ca na vsum , fiet hic , et in sequentius de
eritatis ac negligentij , quæ circa proprias eius
dici

diei meditationes , et additiones contigerunt.

Sexta deinceps die contemplandum se offert,
quomodo Christus Iesus à flumin: Jordani
petierit desertum , ibiq; versat. s sit . Ser-
uata omnino exercitij diei quintæ, forma . fol .

Septima . **Q**uomodo beatus Andreas , et
aly successiue Christum secuti sunt , vt dice-
tur fol .

Octava , quomodo sermonem fecit dominus
in monte , octo beatitudinis modos edifferens .
fol .

Nona , quomodo nautigantibus discipulis ,
se ostendit , ambulans super aquas maris . fol .

Decima , quomodo in Templo docuit , fol .

Vndecima , de Lazari suscitate , fol .

Duo:decima ,

DVodecima, de gestis in die palmarum. fol.

NOtanda hoc loco sunt hæc tria.

PRimo, quòd in hac Secunda hebdomada iuxta temporis facultatem, et utilitatem, personæ sese exercentis, possunt aliquot meditationes vel adiici, ut de mysterijs visitationis, pastorum, circumcisionis, et trium Regum: vel substrahi ex supra positis, quippe quæ pro introductione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

SEcundo, quòd inchoanda est electionum discussio, à contemplatione discessus Christi, ex Nazareth Iordanem versus, usq; ad eam, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

Tertiio, quòd antequām electionum materiam aggrediamur: ut ad capessendam Germanam Christi doctrinam, affectum nostrum disponamus,

mus, apprimè iuuat considerare, ac per diem totum reuoluere, identidem, tres sequentes modos humilitatis : necnon Colloquia dicenda cræbro agitare.

Primus humilitatis modus hic est, ad salutem necessarius, ut me penitus subdat diuinæ legi obseruandæ : vtq; ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ discrimine obierito, transgrediar ex deliberato, mandatum ullum diuinum aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo, nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis: ut fixo animo ad dinitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ ac longitudinem a quæ sim propensus, ubi æqualis est diuinæ laudis, & salutis meæ occasio. Utq; nulla vel humanæ quantæcunq; fœlicitatis, vel propriæ mortis conditione proposita, adducar unquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius

Tertius, est modus humilitatis absolutissi-
mæ, ut Priors duos iam adeptus, etiam
si nullo superaddito laus Dei par foret, ad ma-
iorem tamen imitationem Christi, eligam po-
tius cum eo paupere, & preto, et illuso, paupe-
riem, contemptum, et insipientiæ titulum am-
plecti: quam opes, honores, et sapientiæ æsti-
mationem. Porro ad gradum hunc humilita-
tis attingendum, magnum adferet compendium,
triplicis Colloquij præcedentis de vexillis usus,
per quod suppliciter poscamus (si diuinæ pla-
ceat benignitati) ad tales perduci electionem,
siue maior, siue æqualis obsequijs mei
erga Deum, & gloriæ diuinæ
pronentus subsit.

Praeludiū

P R A E L V D I V M
ad electionem faciendam.

D bene quippiam eligendum, no
stræ sunt partes: ut oculo pu
ro ac simplice spectemus, quor
um fuerimus creati, nimirum
ad laudem Dei et salutem nostram: quapro
pter eligenda sunt ea tantum, quæ conducunt
ad dictum finem, cum ubiq; fini medium, non
medio finis habeat subordinari: unde errant,
qui uxorem ducere primitus, aut Ecclesiasti
cum munus, seu beneficium adipisci, statim
atq; ita deum postea inferuire, vientes
præpostere fine ac medio, nec ad deum ten
dentes rectâ, sed obliquè ipsum, ad peruersa
vota sua pertrahere conantes. Atqui e' contra
rio planè agendum est, proposito primùm di
uino cultu, tanquam fine nostro, et electo des
inceps

Inceps coniugio , vel sacerdotio , cæterisq' rebus omnibus , quatenus expedit , ad præfixum finem ordinatis . Idcirco nihil mouere nos debet , ad medij quibusvis vtendum , aut supercedendum , nisi habita in primis tam diuinæ laudis , quam nostræ salutis certa ratione .

I N T R O D V C T I O

ad eligendarum rerum notitiam , complectens 4 . puncta et annatiusculam vnam .

Rimum punctum est . quòd res omnes que sub electionem cadunt , necessariò bonæ esse debent , ex seipsis , aut certè non malæ , nec nisi consonæ institutis orthodoxæ
Matris Ecclesiæ .

S econdum , quòd genera duo rerum electioni quadrant : nam quarundam electio immutabilis est , ut

est, ut ordinis sacerdotalis, et matrimonij: a-
liarum vero mutari potest, sicut reddituum ec-
clesiasticorum, vel secularium, quos recipi et
relinqui ex causa, fas est.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta iam
sit electio immutabilis, nihil superest eligendum.
Sed aduertendum est, quod si quis improvidè,
nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit,
quod non liceat retractare: reliquum est, ubi
eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum
probitate vitæ, et operum solertia pensare, resi-
lire autem nullo pacto decet. quanvis electione isti-
usmodi non videatur vocatio diuina esse, ut po-
te obliqua, atq; inconsulta: qua in re non pau-
ci errant, electionem malam, et obliquam pro-
diuina vocatione reputantes: cuen hæc semper
pura et clara sit, non carnali ullo affectu,
vel studio peruerso mixta.

Quartū

Quartum, quod si quis debito modo et ordine, absq; carnali mundanoq; affectu, quip; iam elegit, quod mutari possit: non est cur violent electionem talem, sed potius ut in ea nigris ac magis proficiat, ad nisi debet.

Notandum autem est, quod si electio rerum huiusmodi mutabilium, non ita recte atq; sincerè processerit: eam expedit corrigere, ut fructus uberior, et Deo gravior produci possit.

De tempore

DE TEMPORE TRIPLOCI ad electiones rectè faciendas magis opportuno.

Tempus primum erit , quando voluntatem diuina virtus sic impellit , ut omnis dubitatio , immò etiam dubitandi facultas animæ sublata sit , quominus sequatur impulsione talem : sicut legimus beato Paulo , et Matheo , & alijs nonnullis , vocante Christo accidisse .

Secundum est , quoties satis clarum compertumq; fit beneplacitum diuinum , docente id aliquo consolationum , desolationum , vel diversorum spirituum prœvio experimento .

Tertiū est , quando per animi tranquilitatem

H litatem

litatem aliquis considerato fine ; ad quem conditus est (ad dei gloriam scilicet et salutem suam) eligit certum vitæ genus , intra Ecclesiæ catholice limites constitutum , per quod ceu medium , commodius securiusq; ad suum finem tendat . Porrò tranquillitas ea tunc noscitur adesse , quotiescumq; anima nullis agitata varijs spiritibus , vires naturales suas libere exerceat . Itaq; , nisi primi vel secundi temporis beneficio , electio contingat , superest ad Tertium recursus , duobus modis sequentibus distinctum .

Modus

M O D V S P R I O R,
sanæ bonæq; electionis facienda,
sex constans punctis.

Vnctum primum, erit, proferre in medium rem deliberandam, ut de officio vel beneficio, acceptandum ne, an potius rejciendum sit. Et ita de cæteris rebus, quæ ad mutabilem electionem spectant.

Scundum est. Adducto ante oculos, creationis meæ fine, in hoc consistente, vi cum Dei laude saluus fiam: in neutram declinare partem, amplectendæ vel repudiandæ rei controverſæ: quin potius velut in medio quodam interſtitio, et æquilibrio ſubfiftere, parato interim animo, ut in eam illico partem totus ferar, quam nouero diuinæ glorie, et ſaluti meæ fore aptiorem.

H ii Tertiū

Tertium, obsecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem instruere, et impellere voluntatem, quocunq; potius mihi tendendum sit: adhibito nihilo secus, pio, fideliq;, intellec^tus mei ratiocinio, per quod apprehensa, et probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpendere quot tandem commoda, vel adminicula, mihi ad finem meum prosequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio suscep^to: quot rursum ex eodem incommoda et pericula impendent. Præterea, quot per oppositum oris^{so} illo, tam commoda et adminicula, quam discrimina, et damna possim expectare.

Quintum, bis præmissis, ratiocinari in utramq; partem, et iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextū

Sextum . Electione facta ad orandum cito' prosilire , et illam offerre Deo , perfectè demum , si ei placeat , recipiendam & stabili- endam .

M O D V S P O S T E R I O R
bene eligendi , in Regulas 4 . et ad-
notationem vnam distributus .

Egula prima est . quòd , cum oporteat per affectum , ex dei amore cælitus infusum , fieri ele ctionem : eligentem conuenit per sentiscere in seipso , quòd quicquid affectionis , (siue multum siue modicum sit) erga rem ele ctam tenet , ex solius Dei amore , & intuitus proficiscatur .

Secunda est . considerare , si quis mihi vir a-
Hiii micissimus ,

supra dicta , et electionum modos attendere ,
atq; ruminando sedulo colligere , quam amplam
dom:um , & familiam , & quum sit se habere ,
quibus eam modis tractare , et administrare con
ueniat , quibus instruere verbis , et exemplis ,
quantum praeterea de possessis facultatibus sum
ptum facere liceat , in usus proprios sine dome
sticos , Quid rursum pauperibus erogare ,
vel impendere prijs operibus deceat , nimiril af
fectando aliud , nec querendo , nisi quod hono
rem Dei , et salutem suam praestet . Hoc enim
vnuquisq; persuasum habeat , tantum se in stu
dijs spiritualibus promoturum esse , quantum
ab amore sui ipsius , & commodi pro
prij affectatione , sese abstra
xerit .

Tertia

TERTIA HEBDOMADA.

PRIMA CONTEMPLATIO

fit media nocte, et continet orationem
præparatoriam, tria præludia,
sex puncta, cum uno
Colloquio.

RATIO præparatoria ea-
dem quæ semper.

PRæludium primum, su-
mitur ex historia. Quo modo Christus à Be-
thania, misit Hierosolymam discipulos duos,
ad parandam cænam, quò et ipse cum reliquis
deinde profectus est: Ibiq; post agni Pas-
chalis esum, et peractam cænam, pedes lauit
omnibus, et sacrosanctum Corpus, ac sanguis-
nem

IN Colloquijs est notandum (ut supra ex
parte iam esposuimus) quòd agere conuenit,
et aliquid petere , iuxta præsentis rei rationem,
videlicet , prout sentio in me consolationem , vel
perturbationem : prout virtutem vnam , vel al-
teram expeto . Prout in hanc , vel illam par-
tem de me statuere intendo . Prout etiam de
re quam contemplor , tristari volo , vel lætari .
Deniq; postulandum erit illud , quod circa rem
certam aliquam , maximè desidero : Et vnum
duntaxat Colloquium poterit confici ad Chri-
stum dominum : vel triplex , si deuotio inspi-
get , nempe ad matrem , filium et patrem : si-
cū traditum est in contemplatione Secundæ heb-
domadæ de tribus classibus cum sequen-
te illic annotatione .

Secunda

SECUNDA CONTEMPLA-
tio in aurora de rebus à Christo post
cænam, & in horto gestis.

ORATIO PRÆPARATORIA CONSUETA SEMPER.

PRÆLUDIUM PRIMUM, EST IUXTA HISTORIAM:
QUONAMODO IESUS CHRISTUS, VNĀ ĪM Vnde-
CIM SUIS APOSTOLIS, DESCENDIT EX MONTE SYON,
VBI FUERANT CENATI, ET TRANSIENS PER VALLEM IO-
SAPHAT, RELICIS IBI EX ILLIS, OCTO, ALIJS VERO
TRIBUS, IN HORTI PARTE, SEORSUM IPSE DIGREDIENS,
ORAVIT, AD SUDOREM VSQ; SANQUINEUM, ITERATA IAM
TER EADEM AD PATREM SUUM ORATIONE: POSTEA
EXCITIS DISCIPULIS À SOMNO: PROSTRATIS AD SOLAM
VOCEM, CUM IUDA, PER ESEULUM PRODENTE AD-
UERSARIJS, RESTITUTA DEINCEPS, QM AMPUTAVER-
AT PETRUS, MALCHI AURICULA: COMPREHENSUS CAN-
DEM EST, QUASI NEFARIUS, AUT LATRO QM PIAM,
ET PER

Et per vallem illam, ad Annae domum pri-
mo tractus.

Secundum est pro construendo loco, viam
intueri declivem, planam, & arduam: Item
hortum certa magnitudine, figura, et habitudine
depingendum.

Tertium pro voti consecutione, poscere mæ-
rarem, planetum, anxietatem, &c cæteras id
genius pœnas interiores, ut Christo patienti pro
me, compatiar.

Notanda simul hæc quatuor.

Primum quod post præparatoriam oratio-
nem, cum tribus præludis Secundi huius exer-
citij, eodem modo, et ordine procedendum est,
per puncta, et per Colloquium, ut in præce-
dente, de cæna, peractum est: Adjudicandæ
quodq;

quoq; erunt, circa missæ, et vesperarum tempus,
duæ repetitiones super una, & altera dicta
contemplatione: Ante cœnam vero, applica-
buntur quinq; sensus, præmissa vbiq;, oratione
præparatoria, cum tribus præludijs, oblatæ ma-
teriæ congruentibus, quemadmodum in hebdo-
mada Secunda, satis descriptum est.

Secundum, quod habita ætatis, complexionis
corporalis, ac dispositionis totius ratione,
vel quinq;, vel pauciora exercitia, diebus sin-
gulis implebuntur.

Tertium, quod in hac Tertia hebdomada,
mutandæ sunt ex parte, additio Secunda
& Sexta; siquidem (quod ad Secundam spe-
ctat) ubi fuero experrectus, præcogitans quo
tendam, & instantem contemplationem pau-
lulum delibans, interim dum surgo, & accin-
gor, adnitar simul ad tristitiam, & dolo-
rem, de tot, ac tantis Christi pœnis, meipsum
acriter

acriter incitare . quoad sextam vero , suffugiam
potius , quam queram , aut admittam , iucundas
cogitationes , licet aliqui utiles , et sanctas : ut
sunt de resurrectione Christi , et gloria . Pro
quibus in meditanda eius passione , angores ac
pœnas hauriam , ex frequenti eorum recordatio-
ne , quæ ab hora suæ nativitatis , ad exitum
usq[ue] vitæ huius , ipse perpessus est .

Quartum , Q uod examen particulare , cir-
ca tam exercitorum , quam additionum fun-
ctionem , fiet ad eundem modum ut in heb-
domada precedente .

IN Secunda autem die contemplatio alia suc-
cedet noctu transfigenda , de gestis in domo An-
næ , ut narratur , fol . Sub auroram vero ,
de factis rebus in domo Caiphæ , fol . Deinde
repetitiones , et usus sensuum , velut prius .

In tertia

IN Tertia, die contemplabimur per noctem medium, quomodo ductus est ad Pilatum Christus, et quid ibi actum, ut dicetur fol. Diluculo verò, de ijs quæ gesta sunt, transmisso Christo ad Herodem, fol. Subdeitur repetitionum, et sensuum consuetus usus.

Die Quarta, meditatio nocturna, percurrit historiam de reditu ab Herodæ, usq; ad medium partem mysteriorum, quæ apud Pilatum secuta sunt, reliquam vero partem, circa lucem primam prosequemur. De repetitionibus quoq; et sensibus, pro consuetudine sit agendum,

Die Quinta, sub noctis medium, de progressu ipso passionis contemplabimur, à sententia Pilati usq; ad crucifixionem. Sub auroram deinceps, ab eleuatione crucis, ad Christi usq; expiracionem, de quibus, fol. Repetitio-

nes , et sensuum exercitatio , ut supra .

Die Sexta noctu , quomodo mortuus Dominus , sublatus de cruce , et ad monumentum delatus est , fol . primo mane , ex quo sepultus fuit , donec beata Virgo in domum aliquam se recepit . fol .

Die Septima , internocetu et mane , passionem totam reueluemus . Postea repetitionum , et sensuum vice , per diem totum considerabimus , quam licebit frequentissime , quopacto sanctissimum Iesu Christi corpus , remanserit ab anima seiunctum , et ubinam , aut quomodo sepultum . Item quae fuerit beatae Marie Matris solitudo , desolatio qualis , & quanta afflictio . q̄ acerbus quoq; discipolorum moeror extiterit .

Svbnotandum est quod sic uiri libeat , meditandae Christi passioni , diutius instare , contemplationes singulas , debet absoluere cum paucioribus mysterijs : Ita ut prima solum comprehendat

præbendat cœnam . Secunda , lotionem pedum .
Tertia , Eucharistie sanctæ institutionem .
Quarta , Sermonem ibi subsecutum : et sic in
cæteris agendum .

Ad hæc trajecta tota passione , licebit , proximo post die iterare eius dimidium , atq; reliquum postridie : perendiè rursus totam simul .
E` contrario vero , si quis malit tempus succidere : compleetur de cœna domini per noctem .
De horto in aurora . de Annæ domo circa mis-
sam . Sub vesperas de domo Caiphæ : de præ-
torio Pilati ante cœnam : et ita per gendo , per dies
singulos , diuersa exercitia quinq; implebuntur :
ut pote repetitionum , ac sensuum , usu præter-
missio : trans cursa vero passione , operæ pretium
fuerit , eandem simul totam , die unico reuoluere ,
sive in unum tantum exercitium congestam ,
sive distributam in plura , prout sibi fore con-
ducibilius ille censuerit .

I ii Regulæ

REGVLAE ALIQ VOT

ad vicium recte temperandum.

Rima est, quod à pane minus abstinentia sit, quam à reliquis alimentis, cum neq; glam adeo iritet, nec temptationi aequem obnoxios nos reddat.

Secunda, quod circa potum, attendenda fit magis abstinentia, quam circa panem, cautè obseruando, quæ profit mensura potus, ut sumatur semper: quæ rursum noceat, ut tollatur.

Tertia, quod circa pulmenta, et edulia possimum, abstinentiae ratio versetur: cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, maior subministretur occasio. éperanda

temperanda sunt igitur, vitandi excessus causa.
quod fit dupliciter, dum vel cibis grossioribus
vescimur, atq; assuescimus, vel dum parce
delicatis utimur.

Quarta est, quod quanto plus de conueniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis aduersae graui periculo) tanto celerius mensuram cibi ac potus iustam reperiet. tum quia hoc modo, melius se disponens, et obnixius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internæ radios, et consolatorios motus sibi cœlitus immisso, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliores esse, quam ut exercitia ipsa spiritualia, per agere commodè valeat, sic facile aduertet, quam mensuram victus, naturæ necessitas requirat.

I iii Q uinta

QVinta, quòd expedit inter comedendum imagisari, quasi videamus Iesum Christum dominum nostrum vescentem cum suis discipulis, obseruando quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumq; ad imitandum nobis proponendo. Vsuueniet enim, vt occupato magis intellectu, circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum, discamus facilius vicetum moderari.

Sexta, quòd gratia varietatis, aliæ adhiberi possunt meditationes inter vescendum, vt sunt de sanctorum vita, de pia quapiam doctrina, vel de aliquo spirituali negotio agendo. Vnde sic abstracta mente, cibus ipse, & vescendi delectatio, parum sentiatur.

Septima, quòd cauendum sit præcipue, ne super sumendos cibos, animus quodam modo totus

totus effundatur , et ne audie^r vescamur , aut
festinè , sed appetitui semper dominantes , tum
meusuram victus , tum sumendi modum vnà
temperemus .

Octaua est . quòd plurimum conductit , ad
tollendam cibi potusq; immoderantiam , si an-
te prandium aut cænam , et quacunq; hora nul-
la esuries sentitur , prævia deliberatione , victum
proximè sumendum , diffiniamus ad mensu-
ram certam , quam deinde nulla vel propria
auicinitate , vel investigatione inimici , unquam
excedamus : sed potius vincendæ utriusq;
causa , de illa nonnihil etiam
subducamus .

Q uarta

I iiii

Q VARTA HEBDOMADA.

C O N T E M P L A T I O P R I M A.

Quomodo Iesus Dominus, post resurrectionem apparuit sanctae Matri sue: ut habetur infra, fol.

R A T I O P r æ p a r a - toria iuxta morem.

Praeludium primum accipitur ab historia. Quomodo postquam expiravit Dominus in cruce, sepulto corpore, sed diuinitate semper sociato, ipse in anima divinitati quoq; continuè unita, descendit ad inferos, erexitq; inde iustorum animabus, redicens ad sepulchrum, corpus cum anima denuò uniuit,

ac

ac resurgens , demum apparuit beatæ Virgini Matri suæ viuis , vt pie ac verisimiliter credendum est.

Secundum , pro constructione loci , speculandum accipiet sepulchri situm , et Beatæ Virginis domicilium , cuius formam , partes , & reliquam dispositionem , ut cellulam , et oratorium , sigillatim perscrutabimur .

Tertium , continebit gratiam petendam , ut scilicet immensum Christi ac Matris gaudium , participemus .

Punctum Primum , Secundum , ac Tertiū , eadem hic erunt , quæ supra in contemplatione cœnæ fuerint exposita , i . considerare personas verba , opera .

Quartum vero , erit animaduertere , quomodo

modo Christi diuinitas , passionis et mortis item
pore abscondita, palam se faciat in resurrectione
ne , ac tot miraculis deinceps elucescat .

Quintum aestimare quam prompto copio-
soq; functus sit dominus , consolandi suos offi-
cio : adhibita consolationis , quæ ab amicissimo
quopiam præstari potest , similitudine .

Colloquio uno , vel pluribus , iuxta mate-
riam faciendis terminetur contemplatio , cum
Pater noster .

Notandum porrò quod in sequentibus con-
templationibus , seu exercitijs , recensenda erunt
per ordinem , mysteria omnia resurrectionis ,
ascensionisq; , et quæ sunt intermedia , seruatis
ubiq; ijsdem formulis , et modis , sicuti per to-
tam illam hebdomadam factum est , in qua
passionis

passionis mysteria contemplati sumus: et iuxta modum ac exemplum primæ huius de resurrectione Domini, meditationis, formandæ sunt sequentes omnes, atq; regulandæ, tam in præludijs (nisi quod hæc rebus sunt accommodanda) quam in punctis quinq; et additionibus singularis. Pari etiam ratione circa repetitiones, et sensuum operationes, necnon in augendo, minnuendo'ue exercitiorum, secundum mysteric numero, dirigi poterimus, sicut in prædicta, meditandæ Christi passionis hebdomada fui-
mus edocti.

SEcundo notandum est, conuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quam præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant exercitia. Primum postquam mane surreximus. Secundum, circa missæ tempus, vel paulo ante prandium, prioris repetitionis loco. Tertium, hora vesperarum pro secunda

Secunda repetitio. **Q**uartum, ante cænam
ad moris sensuum officijs, ad imprimendas for-
tius animæ, contemplationes tres, eo die factas,
signatis obiter, et penitus tractatis pariibus,
seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores,
maioremq; gustum spiritualem senserimus.

Tertio, quod quanvis ei qui exercitatur,
certus prescribatur numerus punctorum, pu-
ta ternarius, aut quinarius, liberum tamen ipsi
erit in plura vel pauciora puncta redigere con-
templationem, prout commodus se habere ex-
pertus fuerit. qua in re magnopere iuuabit,
ante ingressum exercitiij, tractanda puncta
communisci, et numero certo prefingire.

Quarto deniq; notandum est, quod per
quartam hanc hebdomadam, variari debent
Secunda, Sexta, Septima, et Decima additio-
nes.

nes . In Secunda , quidem : vt dum euigilo ,
repente mibi ponam ob oculos , statutam con-
templationem , et de gaudio Domini , cum suis ,
studeam et ipse exhibilarescere . In Sexta ,
vero , vt memoriae meae obiiciam ea , quæ lœ-
ticiam spiritualem cident : ut cogitatio de gloria .
In Septima , vt lucis et cæli utar commoditate ,
quæ sece offeret : puta per tempus vernum ,
herbarum virenum et florum aspectu , aut
aprici loci amenitate : per biensem verò solis
vel ignis opportuno calore , et ita de ceteris
corporis atq; animi oblationibus congruis ,
per quas Creatori et Redemptori meo , con-
gaudere queam . In Decima , vt loco pœniten-
tiæ , temperantia et medocritate vietus conten-
tus sim , nisi quo tempore ieiunium , vel ab-
stinentiam Ecclesia indixit , cuius præceptis
semper obtemperandum est , nisi
iustum adsit impedimentum .

Contemplatio

CONTEMPLATIO AD amorem spiritualem in nobis excitandum.

Mprimis duo notanda sunt. Primum quod amor ipse ab operibus magis quam a verbis pendet. Secundum, quod consistit amor in mutua facultatum, rerum & operum communicatione, puta scientiae diuinarum, hencoris et boni cuiuscunq;.

ORatio præmittitur ex more.

PRæludium primum est, ut coram domino, angelis sanctis & omnibus, mihi propitijs, stare me videam.

SEcundum ut gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum eius, in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum, et seruitium ipsius, totum me impendam.

PVncetum primum sit, reuocare in memoria

riam beneficia creationis, ac redēptionis: dona
itidem particularia , seu priuata enumerare . et
cum intimo affectu perpendere, quantum mea
causa benignissimus dominus egerit, atq; pertule-
rit, quantum mihi elargitus sit, de thesauris suis.
quodq; iuxta diuinum suum decretum, et bene-
placitum , seipsum mihi quantum potest, donare
velit. **Q** uibus optimè inspectis vertar ad meip-
sum, et disquiram tecum, quæ meæ sint partes,
et quid æquum iustumq; sit, ut diuinæ offeram,
et exhibeam maiestati: haud sanè dubium, quin
mea omnia offerre debeam, ac meipsum, cū sum
mo affectu, et verbis huiuscmodi, vel similibus.
SVscipe Domine vniuersam meam liberta-
tem. Accipe memoriam , intellectum , atq;
voluntatem omnem. **Q** uicquid habeo , vel
possideo , mihi largitus es : id tibi totum re-
stituo , ac tuæ prorsus voluntati trado gu-
bernandum . Amorem tui solum , cum
gratia

gratia tua , mihi dones : & diues sum satis :
nec aliud quicquam vltra posco.

Secundum erit speculari deum , in singulis
existentem creaturis suis , et elementis quidem
dantem ut sint , plantis verò , ut per vege-
tationem quoq; uiuant . Animalibus insuper ,
ut sentiant . hominibus postremo , ut simul
etiam intelligant , Inter quos accepi & ipse ,
vniuersa hæc beneficia , esse , uiuere , sentire ,
ac intelligere , meq; templum quodam suum
efficere voluit , ad imaginem suam et simili-
tudinem creatum . Ex quorum omnium ad-
miratione , reflexus in meipsum , agam ut in
primo puncto , vel melius siquid occurrerit ,
id quod in punctis etiam sequentibus , erit fa-
cilitandum .

Tertium est , considerare eundem deum , ac
dominū ,

dominum , propter me , in creaturis suis ope-
rantem , et laborantem quodam modo , quatenus
dat ipsis , conseruatq; id quod sunt , habent , pos-
sunt , atq; agunt : quæ omnia , ut supra , in mei
considerationem reflectenda erant.

Quartum prospicere , quo pacto mune-
ra , et bona omnia cælitus descendunt . ut sunt
potentia , iustitia , bonitas , scientia , et alia que-
libet humana perfectio , terminis quibusdam
certis circumscripta , quæ ab infinito illo , totius
boni thesauro , sicut lumen à sole , et ex fonte
aqua , deriuantur . Addenda superest reflexio
prædicta , in mei circunspectionem .

Colloquium etiam in fine fiet , terminan-
dum cum Pater noster .

K **Modi**

MODI TRES ORANDI

Ritus orandi modus, deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentijs, et ex quinque sensibus consideratis: unde non tam habet orationis formam, quam exercitij cuiusdam spiritualis. per quod et anima iuuatur, et oratio Deo redditur acceptior. Prius itaq; quam hoc orem modo, Iuxta illud quod tertiae additioni æquipolleat, sedebo vel deambulabo paup[er]is (prout ad animæ quietem facere videro) pensans apud me quo mibi accedendum sit, et quid faciendum. Hoc idem additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet,

ORatio præparatoria gratiæ, contineat postulationem, ut mibi detur agnoscere, quicquid deliquerо

deliquerò , aduersus dealogi præcepta , meq; in
posterum emendare , intellectis illis exactius ,
et (vt par est) ad Dei gloriam & salutem
meam solitò cautius obseruatis.

Primo ergo , mandatum quodlibet , ordine
discutiām , attendens quo pacto seruauerim il
lud , aut violauerim , deg̃s succurrentibus in me
moriam delictis , veniam præcabor . recitando
semel Pater noster . Porrò in excutiendis
singulis præceptis , satis fuerit insumi spatiū
temporis , quo ter posset oratio dominica percur
ri , Notandum tamen , quod circa præceptum ,
cuius præuaricatio rarer nobis accideret , mi
nus immorandum esset , at eò amplius , quo
lapsus fuerit ex assuetudine frequentior : idq;
similiter circa mortalia peccata , sit præstandū .

Completo de præceptis singulis discursu ,
K ii post

post mei accusationem, et gratia imploratione,
ut ea vigilantius deinceps custodiam, Colloquii
dirigam ad deum iuxta rei occasionem.

Secundo, similem orationis modum prose-
quemur, circa mortalia peccata, post addi-
tionem et preparatoriam orationem, sicut fe-
cimus in præceptis, nibil enim utrobiq; vari-
um occurrit, nisi quod ad materiam attinet,
cum præcepta quidem seruanda sint, peccata
vero deuitanda. Cætera eadem sunt. fietq;
itidem Colloquium.

Sciendum est, peccatorum vitiorumq; no-
tuam, iuuari per contrariorum actuum, &
habituum considerationem. quapropter per gra-
tiam diuinam et piam quanlibet exercitationem,
laborandum est uniusq;, ut virtutes sibi pa-
ret, mortalibus peccatis septem eppositas.

Tertio,

Tertio, circa tres animæ potentias, idem sequitur progressus, per additionem, orationem, et discussionem singularum, cum Colloquio ad finem, faciendus.

Quarto circa quinque sensus corporis nulla re mutata præter materiam. Vbi subnotandum est, quod, si quis optet in sensuum suorum usu, Christum imitari, debet in oratione præparatoria, seipsum super hoc, deo commendare, factæque sensuum singularum examinationi, dominicam orationem subiungere, si vero similem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei se commendet tanquam à filio id impetraturæ, ut salutationem angelicam, dum Iesus excutit, idem recillet.

Secundus

K iii

SECUNDVS ORANDI

modus ex vocum orationis singularum,
per pensa significatione.

Ditio eadem quæ superius it
prævia.

Oratio præparatoria per-
sonæ congruet, ad quam dirigitur.

Secundus orandi modus est, ut flexis genibus
vel sedendo (pro habitudine corporis, et animi
deuotione) oculis vel clausis, vel defixis in par-
tem unam, neq; huc et illuc motis, præcationem
dominicam à principio recitemus, et in prima
voce, quæ est, pater, meditationis figamus pe-
dem, quandiu circa eam variae nobis signifi-
cationes, similitudines, spirituales gustus, et aliæ
commotiones deuotæ incident: et ita deinceps per
singula, eiusdem, vel alterius orationis verba,
facitabimus.

Regulæ

R E G V L A E T R E S,

circa hæc seruandæ.

Rima, ut in tali præcationis cuiuslibet ruminatione, horæ spatiū insumamus, quo expleto Ave Maria, Credo, Anima Christi,
et Salve Regina, Semel, iuxta communem morem, vel mente sola, vel etiam voce percurrentur.

Secunda est, quod si orantibus hoc modo nebis, in una voce, vel duabus, meditatio affluat, et interna simul delectatio, postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota prætereat, elapsa, reliquum orationis cursim recitetur.

Tertia, ut quando ita contigerit, meditandæ voci uni, aut paucalis, horam impendi se, postridie recitatio breuiter eo, quod

K iiii excusū

excussum fuit, ad sequentis verbi considerationem pergamus.

Post excusam vero ad hunc modum dominicam praecationem totam, Sucedet salutatio angelica, deinde alia, atq; alia oratio, ut sine interruptione, haec orandi exercitatio procedat,

Adhæc oratione qualibet sic completa, personam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam petentes, qua maxime indigere nos senserimus.

Tertius

TERTIVS ORANDI

modus per quandam vocum & temporum commensurationem.

Dditio ab virag^s superiore nihil differt.

O Ratio præparatoria f. et sicut in Secundo modo.

TERTIUS hic orandi modus in eo consistit, ut inter singulas respirandi vices, singula dominicæ, alterius uero orationis, verba transmittamus, expensa interim, vel significacione prolatæ vecis, vel personæ, ad quam oratio spe esset, dignitate, vel mea ipsius uilitate, vel, utriusq^s postremo differentia. Eodem procedendum modo, in verbis reliquis. Addendæ quoq^s orationes supra memoratè, Ave, Credo, etc.

Regulæ

R E G V L A E D V A E,

huc spectantes.

PRior, ut finita iuxta hunc orandi modum
præcatione dominica, sumatur alijs diebus, vel
horis, angelica salutatio, simili respirationum
intervallo tractanda, cum alijs orationibus, vi-
tato more recitandis.

POsterior. ut qui hunc orandi modum exer-
cere cupit, diutius, ad eum applicet præca-
tiones omnes, supra dictas, aut earum par-
tes, & paria anhelituum, ac vocum
interstitia obseruet.

VITAE DOMINI
NOSTRI IESV
CHRISTI,
MYS T E R I A.

Otandum est primitus, omnia
sequētum mysteriorum verba,
quæ includuntur parenthesi, ex
ipsis Euangelys de prompta es-
se, non item cætera. Adhac, in unoquoq; my-
sterio, semper aut ferè, poni puncta tria, ut
expeditior sit contemplatio, quò est distinctior.

DE ANNUNTIATA BEATÆ
Mariæ virginis Christi incarnatione,
de qua luce primo,

Primo. quomodo Angelus Gabriel, Bea-
tā virginem salutans, diuini verbiconceptionem
ei nuntianit. C Ingressus angelus ad eam dixit.

Aue

Aue Maria gratia plena etc. Ecce concipies in
utero, et paries filium etc.)

Secundo confirmat Angelus id quod præ-
dixerat, adducto exemplo de Sancti Io-
annis Baptiste conceptione admiranda (et
ecce Helisabeth cognata tua, et ipsa concepit
filium in senectute sua etc.) Tertio respon-
dit Angelo Virgo sancta (ecce ancilla domini
fiat mihi secundum verbum tuum.)

DE MARIA, ELISABETH

Cognatam suam visitante, ut habetur
Luc. primo.

Rimo quomodo inuisit Maria
Elisabeth, ac S. Ioannes, in
utero existens, sensit Marie
salutationem, et gestijt (cum
audisset salutationem Marie Elisabeth, exul-
tauit)

tanit infans in utero, Et repleta est spiritu sancto Elisabeth, et exclamavit voce magna, et dixit, Benedicta tu inter mulieres, et bonus fructus ventris tui.) Secundo, Beata Virgo in hec canicum pre laetitia prorupit (Magnificat anima mea dominum etc.) Tertio. (mansit Maria cum illa quasi mensibus tribus, et reuersa est in domum suam,))

D E C H R I S T I N A- T I V I T A T E

Luc. Secundo.

Rimo, Beata Maria cum Ioseph sposo suo e Nazareth, proficiscitur Bethlehem (Ascendit Ioseph a Galilaea, in Betlehem, ut proficeretur cum Maria uxore sua prægnante.)

Secundo

Secundo (peperit filium suum primogenitum , et inuoluit eum pannis , et reclinauit in præsepio) Tertio , eo tempore (facta est multitudo militiæ cælestis laudantium deum , et dicentium . Gloria in excelsis etc.)

DE PASTORIBVS

Luc . Secundo .

Rimo , pastoribus reuelatur Christi nativitas per Angelum (Annuntio vobis gaudium magnum , quia hodie natus est vobis Saluator mundi etc.) Secundo , pastores properat in Bethlehem (Venerunt festinantes , et inuenerunt Mariam , et Ioseph , et infantem positum in præsepio) Tertio (Reuersi sunt pastores laudantes et glorificantes Deum .)

De

DE CIRCVNCISIONE, ibidem.

Primo circuncisus est Puer.
Secundo (Vocatū est nomē eius
Iesus, quod vocatum est ab an-
gelo, priusquam in utero conci-
peretur.) Tertio redditus est Matri suæ puer,
quæ illi compatiebatur, de sanguinis
visa effusione.

DE III. MAGIS REGI- bus. Math. Secundo.

Primo, tres magi reges ad puerum Iesum ado-
randū, venerūt, Stella duce, ita attesiantes. (Vi-
dimus Stellā eius in oriente, et venimus adora-
re eum) Secundo (procidentes adorauerunt
eum, et obtulerunt ei munera aurum, thus,
et my

et myrrham) Tertio (responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam .)

D E P V R I F I C A T I O N E

Beatae Virginis, et pueri Iesu præsentatione, Luc . Secundo.

PRIMO, Detulerunt puerum in templum, ut presentarent eum Deo, tanquam primogenitū, offerentes pro eo consuetū munus (parturū, aut duos pullos collubarum) SECUNDO, Simeon veniens eadem hora, in templum (accepit eum in vīnas suas , et benedixit Deum, et dixit , Nunc dimittis seruum tuum domine etc .) TERTIO (Anna superueniens confitebatur domino , et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem israel .)

De fuga

DE FVGA IN AEGIPTVM.

Math. Secundo.

Rimo, Volens Herodes, puerum Iesum interficere, occidi fecit innocentes: præmonito Ioseph per Angelum, ut in Aegyptum profugeret. (Surge & accipe puerum cum Maria Matre eius et fuge in Aegyptum) Secundo, Iter corripuit Ioseph Aegyptum verus. (qui nocte consurgens, discescit in Aegyptum). Tertio (et stetit ibi, usq; ad obitum Herodis)

L

De reditu

DE REDITV AB AEGIPTO

Math. secundo.

Rimo. Admonetur Ioseph ab An
P gelo, ut in terram israel reuerta-
tur. (Surge et accipe puerum et
Matrem eius, & vade in terram israel.)
Secundo (Surgens venit in terram israel)
Tertio, Eò quòd regnabat Archelaus, filius
Herodis in Iudea, recessit in Nazareth.

DE VITA DOMINI AB

anno ætatis suæ xii. usq; ad xxx. Luc. secundo.

Rimo. quomodo subditus erat, et
P obediens parentibus.
Secundo (Proficiebat sapientia,
.ætate & gratia,) Tertio

Tertio, videtur fabrilem artem exercuisse,
cum dicat, sanctus Marchus cap. sexto non-
ne hic est faber ille?)

DE ASCENS V IN TEM-
plum anno duodecimo, Luc.
secundo.

Rimo,natus I E S V S annos xii.
P è Nazaret, profectus est Hiero-
polymam. Secundo, remansit il-
lic nescijs parentibus. Tertio, post triduum,
inuenerunt eum in templo, sedentem inter do-
ctores: & ipse illis causam moræ percontan-
tibus, respondit (An nesciebatis
quia in ijs quæ patris mei sunt,
oportet me esse?)

D E B A P T I S M O

eius . Math . Tertio .

 Rimo Matri valedicens, è Nā
Zaretb , ad Iordanis flumen
se contulit , ubi tunc Ioannes
baptizabat . Secundo baptiza-
tus est a Ioanne , excusante se primum de indi-
gnitate , sed compulso his verbis . (Sine mo-
do , Sic enim decet nos implere omnem iusti-
tiam) Tertio descendit spiritus sanctus super
eum . & vox de cælo sic attestans
(hic est filius meus dilectus ,
in quo mihi complacui .)

De tentatione

D E TENTATIONE
C H R I S T I.

Luc. quarto, & Math. quarto.

Rimo , post baptismum seces-
sit in desertum Christus , &
ibi per dies 40 . & totidem
noctes , ieunauit . Secundo
ter ab inimico tentatus est (accedens tentator
dixit ei si tu es filius Dei , die ut lapides
isti panes fiant . Mitte te deorsum . Omnia
hæc dabo tibi si adoraueris me .) Ter-
tio , (Accesserunt Angeli ,
& ministabant ei .)

L iii De apo-

DE APOSTOLORVM
vocatione .

Rimo, videntur, sancti, Petrus, et
P Andreas, fuisse ter vocali. Pri-
mùm ad solam quandam Christi
notitiam, Ioan. primo. Deinde ad sequelam
solum temporaneam, cum animo reuertendi ad
piscationem. Luc. quinto. Ultimò, ad perpetu-
am sequelam. Math. quarto. & Marc. pri-
mo. Secundo, vocauit filios Zebedæi Math.
quarto. Et Philippum, Ioan. primo. Et Math.
Math. nono. Tertio. Vocati sunt reliqui licet
de quorundam vocatione, & de ordine vocatio-
num, expressa mentio non fiat in Euangelio.

Tria hic expendenda sunt. Primum, quo-
modo erant apostoli abiectæ conditionis. Se-
cundo, ad quantam fuerint dignitatem, et quam
suauiter

*Suuiter vocati. Tertium quibus gratiae do-
nis supra omnes veteris testamenti patres, no-
uiq; sanctos, electi sint.*

DE PRIMO CHRISTI

miraculo factō in nuptijs,

Ioan. octauo,

PRIMO, Invitatus fuit Christus cum discipulis suis ad nuptias, Secundo, deficere vinum mater commoneuit, (Vinum non habent) Et ministris dixit (Quodcumq; dixerit vobis facite) Tertio, aquam in vinum Dominus conuerit (Et manifestauit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius.)

L iiii De fugatis

DE FVGATIS E' TEMPLO

negotiatoribus prima vice.

Ioan. Secundo.

Rimo eiecit de templo vendentes illic et ementes ,facto ex funiculis flagello . Secundo nummulariorum subuersis mensis , pecunias effudit . Tertio vendentibus columbas , mansuetè inquit : (auferte ista hinc et nolite facere domum meam , domum negotiationis .)

DE SERMONE CHRISTI,

habito in monte. Math. quinto.

Primo ad dilectos suos discipulos , octo Christus beatitudinis genera exposuit . (beati pauperes spiritu , mites , misericordes , qui lugent qui esuriunt et

qui esuriunt, et sitiunt iustitiam, qui sunt mundo
corde, pacifici, & qui persecutionem patiun-
tur) Secundo eos exhortatur, ut acceptis
donis seu talentis, utantur recte. (Sic luceat
lux vestra coram hominibus, ut videant ope-
ra vestra bona, & glorificant patrem ve-
strum, qui in cælis est) Tertio ostendit
non soluere se legem, sed implere, explicatis
præceptis de vitando homicidio, furto, forni-
catione, periurio. Et de diligendis quoq; ini-
micis. (ego autem dico vobis, dili-
gite inimicos vestros: benefa-
cite ijs, qui oderunt vos.)

De sedata

DE SEDATA MARIS TEM pestate Math. octauo.

Rimo, dormiente CHRISTO
P coorta est in mari vebemens tempe
stas. Secundo, excitarunt à som
no eum terrui discipuli, quos de fidei levitate ar
guit (Q uid timidi es tis modicæ fidei :)
Tertio, ventis & mari præcepit ut conquiesce
rent, & facta est statim tranquillitas: unde
obstupentes homines dicebant (Q uis est hic,
quia venti et mare obediunt ei :)

DE AMBULATIONE SU- per aquas. Math. xiiii.

Rimo. Cum in monte adhuc esset
P Christus, discipulis in nauiculam
abire iussis, & dimissa turba, re-
mansit

mansit ad orandum solus.

Secundo, cum agitaretur noctu nauicula, eò ipse venit, ambulans super aquas, vnde per terrefacti discipuli, phantasma esse iudicabant. Tertio postquam dixerat ad eos (Ego sum, nolite timere) Sanctus Petrus accedendi petiit facultatem, & gradiendo super aquas, ob subortum metum mergi cœpit, quem increpans dominus de modica fide, nauiculam intravit, & cessauit ventus.

DE MISSIS AD PRAE-
dicandum Apostolis. Math.
decimo.

P Rimo, Discipulis I E S V S conuocatis, dedit potestatem ejiciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

Secundo,

Secundo prudentiam eos docuit, et patientiam.
Ecce ego mitto vos tanquam agnos in medium luporum, Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae)
Tertio profectionis exponit modum (nolite poscidere aurum nec argentum : quod gratis accepistis gratis date) Adhac materiam prædicationis expressit (euntes prædicate , dicentes quia ecce appropinquauit regnum cælorum ,)

D'E CONVERSIONE

Magdalenæ Luc. Ca. septimo,

Rimo : CHRISTO accum
P bente mensæ in Pharisi domo, ingressa est mulier, quæ fuerat in Ciuitate peccatrix (siue Maria Magdalena , sive Marthæ fuerit , siue alia) deferens alabastrinum

Strinum vas, vnguento plenum. Secundo
stantis retro cœpit pedes eius rigare lachrimis
et capillis suis abstergere, deosculari, et vnge-
re. Tertio criminatam eam à phariseo,
defendit Christus, et ad ipsum ait (Remit
tuntur ei peccata multa, quia dilexit mu-
lsum) Et ad ipsam deinceps (Fides tua te
saluam fecit, vade in pace)

DE QVINQVE MILIVM
hominū refectione math. xiii.

P Rimo rogabant IESVM di-
scipuli ut dimitteret adstantes tur-
bas. Secundo ipse afferri iussit,
quos habebant panes, eosq; præmissa benedi-
ctione frangens, discipulis porrexit, turbis ho-
minum discubere iussis, apponendos. Ter-
tio. (Come-

tio . (Comederunt et saturati sunt , et superauerunt Cophini duodecim)

DE TRANSFIGURATIONE CHRISTI, MATH.

XVII.

Rimo, assumptis IESVS, charis simis tribus discipulis, Petro, Ioanne, et Iacobo, transfiguratus est, et facies eius resplenduit sicut sol, et vestimenta eius alba facta sunt, sicut nix. Secundo, loquebatur cum Mosæ et Helia. Tertio, rogante Petro, ut fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de cœlo (Hic est filius meus dilectus, ipsum audite) Vnde consternati discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo Christus dixit. (Surge et nolite timeret: nemini dixeritis visionem hanc, donec filius hominis à mortuis resurgat.)

De Lazari

DE LAZARI SVSCITA-
tione. Ioan. undecimo.

Rimo. Audito CHRISTVS
P nuntio de LaZari ægrotatione, per
biduum substitit, ut evidentius fo-
ret miraculum. Secundo, ante quām suscitet,
mortuum, vtriusq; sororis fidem extimulat.
(Ego sum resurrectio & vita: qui credit in
me, etiam si mortuus fuerit, viuet) Tertio
collachrimatus, ac precatus prius, suscitat
illum: fuit autem quo usus est, susci-
tandi modus, per mandatum.
Lazare veni foras.)

De cena

DE CAENA APVD

Bethaniam Math. xxvi.

Rimo cœnabat CHRISTVS
in domo Simonis leprosi , et pari-
ter Lazarus . Secundo effudit
Maria vnguentum super caput eius . Ter-
tio obmurmurat Iudas (Ut quid perditio hæc ?)
Denuò verò excusat CHRISTVS Mag-
dalenam (Quid molesti es tis huic mulieri :
bonum opus operata est in me .)

DE DIE PALMARVM.

Math. xxi,

Rimo præcepit Dominus adduci
a sinam , et pullum . (Soluite eos
et adducite ad me , et si quis aliquid
vobis

vobis dixerit , dicite quia dominus his opus iu-
bet , et statim dimittet eos) Secundo , asinam
conscendit , apostolorum vestibus instratam .
Tertio . Excepturus eum populus , cum veni-
ret obuiam , vestimentis suis , et ramis arborum
sternebat viam , et canebat . (Osanna . id est
salua nos . fili David . Benedictus qui venit
in nomine domini . Osanna in excelsis) .

DE PRAEDICATIONE

in templo . Luc . xix .

Rimo . docebat quotidie in templo .

P Secundo , finita prædicatione in Be-
thaniam redibat , nemine apud Hie-
rosolymam , ipsum excipiente .

M

De

DE CAENA VLTIMA.

Math.xxvi.et Ioan. decimotertio.

Rimo , comedit cum discipulis paschalem agnum , eosq; de imminente sua morte præmonuit . (amen dico vobis , quia unus vestrum me traditurus est) Secundo , lauit eorum , Iudeæ quoq; ipsius pedes : Incipiens à Petro , qui ad maiestatem Christi , et indignitatem suam resficiens , fse opponebat . (Domine tu miseri lauas pedes ?) Ignarus scilicet præberi a domino exemplum humilitatis , ita postea declarante . (Exemplum dedi vobis , ut sicut ego feci , ita et vos faciatis) Tertio , sanctissimum Eucharistie Sacramentum instituit , in signum summæ dilectionis , his verbis utens . (Accipite et comedite etc .) Expleta autem cæna , Iudas ad vendendum illum egressus est .

De mysterijs

DE MYSTERIIS POST

cænam et in horto gestis. Math.

vigesimo festo, et Marc.
decimoquinto.

Primo , peracta cæna , et hymno dicto , profectus est Christus ad oliveti montem , cum discipulis suis undecim , metu plenis : et octo remanere iussit Gethsemani (Sede te hic , donec vadam illuc , et orem .) Secundo ducitis secum tribus , Petro , Iacobo , et Ioanne , oravit ter dicens (Pater , si fieri potest transseat à me calix iste . Veruntamen non mea voluntas fiat , sed tua .) Et in agonia existens prolixius orabat . Tertio , cum eò timoris redigi se passus fuisset . ut diceret (Tristis est anima mea usq; ad mortē) Etiā sanguinē sudauit copiosum teste Luca . (Factus est sudor eius , si-

M ii cut

cut guttæ sanguinis decurrentis in terram .)
Vnde coniçere licet vestimenta eius iam tum
frisse madefacta cruore .

DE COMPREHENSIONE

CHRISTI , & traductione ad
Annæ domum . Math . xxvi .

Luc . xxii . et Marc . xv .

P Rimo , permisit se dominus osculo
à Iuda tradi , & quasi latronem
comprehendi . (Tanquam ad la-
tronem existis comprehendere me , quotidie
apud vos eram , docens in templo , et non me
tenuistis) Ipsiq[ue]s interrogante . (Q uem quæ-
ritis ?) Corruerunt in terram , inimici omnes .
Secundo , serum Pontificis percutienti Petro ait .
(Mitte gladium tuum in vaginam) Et sanauit
seruum .

seruum. Tertio captus , et à discipulis relictus ,
ad Annæ domum pertrahitur , ubi à Petro ,
Paulopost secuto , semel negatus est . Et ala-
pam accepit à ministro quodam obijcente (sic
respondeſt pontifici :)

DE GESTIS POSTEA IN domo Caiphæ . Math . xxvi.

Rimo , abducitur ligatus Christus , ab
P Anna , in domum Caiphæ , ubi
Petrus rursum eum bis negauit , atqz
respiciente ipsum domino (Egressus foras
fleuit amare) Secundo , permanxit ligatus ,
tota illa nocte . Tertio , circumstantes eum
satellites illudebant , vexabant , et velata facie
colaphis cœdebant , interrogantes (Propheti-
za nobis quis est qui te percussit) Ac modis
alijs blasphemabant .

DE CHRISTI APVD PILA

tum accusatione. Math. vigesimosexto.
Luc. vigesimosecundo, et Marc.
decimoquinto.

Rimo. Traducitur deinceps ad Pilatum **CHRISTVS**, et coram eo à Iudæis, calumniosè accusatur. (Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram, & prohibentem dare tributa Cæsari.) Secundo, eo semel atq[ue] iterum examinato retulit Pilatus. (Ego nullam in eo inuenio causam.) Tertio. Barabbæ latronis, quām **CHRISTI IESV** liberationem, malle se Iudæi proclamarunt (Non hunc sed Barabbam.)

De transmissio

DE TRANSMISSO CHRI- STO ad Herodem. Ibidem.

Rimo . Transmisit Pilatus Chri-
stum ad Herodem, et timans quod
esset Galilaeus . Secundo . Herodi
poscenti curiosa , nihil penitus respondit , licet
a Iudeis valide accusaretur . Tertio , ab He-
rode cum suo exercitu spretus fuit , atque ueste
alba induitus ,

DE REVERSIONE AB HE- rode ad Pilatum. Math. xxvi , Luc. xxii. Marc. xv. et Ioan . xix.

Rimo . Christum remisit ad Pila-
tum Herodes , et ambo ea ipsa die ,
cum prius inimici essent , sibi inui-
cem reconciliati sunt . Secundo , IESVM
flagellis cædi iussit Pilatus : milites eundem
M i i i spinis

Spinis coronarunt, atq; purpura induerunt,
deinde irridentes dicebant (Salve Rex Iu-
dæorum) Et colaphos simul impingebant.
Tertio. Ita coronatum spinis, & purpura in-
dutum eduxit in proptatum Pilatus, & ait
(Ecce homo) Pontifices vero clamabant.
(Crucifige, crucifige eum).

DE CONDEMNATIONE
et crucifixione IESV CHRISTI
Ioan. decimonono.

Rimo, sedens pro tribunali Pilatus,
P Christum iudicauit, et tradidit cru-
cifigendum, posteaquam negantes
eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt (Non
habemus Regem nisi Cæsarem) Secundo,
batalavit Christus crucem suam, donec ob vi-
rium

rium defectum, Simon quidam Cyreneus il-
lam post eum ferre compulsus est, Ter-
tio. Inter duos latrones crucifixus fuit adscri-
pto titulo (Iesus NaZarenus Rex Iudeorum)

DE MYSTERIIS IN CRU-
ce factis , Ioan . decimonono.

Rimo, blasphemias pertulit in cru-
ce (Vah qui deſtruis templum
Dei) Et diuina ſunt veſtimenta
eius, Secundo. Effatus eſt Dns in cruce verba
ſeptem. Orans videlicet pro cruciſigentibus, la-
tronii parcens, Matrem et Ioannem, ſibi mi-
tuo commendans. exclamans (Sitio) Q uan-
do aceto eum potauerunt, & deinde ſe a pa-
tre dicens derelictum. poſtea (Conſumma-
tum eſt) Ac poſtremo (Pater in manus tuas
commendo

commendo spiritum meum) Tertio . Sol ob-
scurus est ipso expirante , & Petrae scisse
sunt , aperta quoq; monumenta , et velum tem-
pli à summo ad infimam vñq; partem scissum .
& latus lancea confossum aquam & sangu-
nem effudit .

DE MYSTERIO SEPVLTV

ræ Ibidem.

Rimo , de Cruce sublatus est mor-
tuus Dominus per Ioseph , atq;
Nicodemum , in conspectu ipso
Matris afflictissimæ . Secundo , delatum
est ad sepulchrum corpus , vnectum et inclu-
sum . Tertio , adhibiti sunt inibi custodes .

De Christi

DE CHRISTI RESURRECTIONE et apparitione prima,

Rimùm , apparuit Dominus Matris suæ , postquam surrexit , cum dicat scriptura quòd apparuit multis . Licet enim nominatim illam non exprimat , id nobis tamen relinquit pro certo , tanquam intellectum habentibus : ne alioqui iure audiamus illud . Adhuc ergo vos sine intellectu estis :

DE SECUNDA APPARITIONE Marc. decimo sexto.

Rimo . Summo mane ad Monumentum profectæ sunt Maria Magdalenæ , Iacobi , et Salome , Inter se dicentes ,

Cquis

(Q uis reuoluet nobis lapidem , ab ostio mo-
numenti ?) Secundo , viderunt lapidem reu-
latum , & angeli dictum audierunt (Iesum
quæritis Nazarenum ? Surrexit , non est hic .)
Tertio , apparuit Mariæ Magdalenæ , quæ alijs ,
digressis , iuxta sepulchrum restiterat .

DE APPARITIONE TER-

tia . Math . ultimo ,

Rimo , Redibant à monumento mu-
lieres cum timore simul et gudio
ingenti , ut narrarent discipulis ,
quicquid de Domini resurrectione intellexe-
rant . Secundo , Apparens eis in via Chri-
stus , ait (Auete) Et illæ accedentes , ac
prostratae ad pedes eius , ipsum adorarunt .
Tertio , affatus est illas Dominus (nolite ti-
mere .

mere. Ite & renuntiate fratribus meis, vt
eant in Galilæam. Ibi enim me videbunt.)

DE APPARITIONE QVAR

ta. Luc, vltimo.

Rimo. Audita Petrus ex mulieribus CHRISTI resurrectione, cucurrit ad monumentum.

P Secundo, Introgressus, sola vidit linteamina, quibus fuerat involutum corpus. Tertio. cogitanti super his Petro, CHRISTVS se ostendit, unde dicebant apostoli (Surrexit Dominus verè, et apparuit Simoni.

De appa-

DE APPARITIONE

quinta, ibidem.

Rimo, duobus discipulis, deinceps
P apparuit cum irent in Emaus, et
de ipso colloquerentur. Secundo,
Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria
passionis, atq; resurrectionis, ipsis expo-
suit. (O' stulti & tardi corde ad creden-
dum in omnibus quæ locuti sunt prophetæ.
Nonne opportuit Christum pati, & ita in-
trare in Gloriam suam?) Tertio, rogatus,
cum eis mansit, fratreq; ipsis pane dispergavit,
qui subito in Hierusalem reuersi, nuntiauerunt
apostolis, quomodo vidissent eum, et in fra-
ctione panis agnouissent.

DE APPARITIONE SEXTA

Ioan. Vigesimo.

Rimo. Discipuli omnes (præter
P Thomam) Domi congregati erant,
propter Iudæorum metum . Se-
cundo . Ingressus Ianuis clausis Christus , et
in medio eorum , conspicuum se præbens , ita
compellauit (Pax vobis) Tertio , sp̄iri-
tum sanctum eis dedit , & ait (Accipite Spi-
ritum sanctum , quorum remiseritis peccata ,
remituntur eis etc .)

DE APPARITIONE SEPTI- ma , Ibidem .

Rimo. S. Thomas cum apparitioni præ-
dictæ non interfuiisset , protestatus erat
(Nisi videro , non credam)
Secundo . Post dies octo , iterum clau-
sis Iannuis

sis Ioannis obtulit se videndum Christus, &
Thomæ dixit (Infer huc digitum tuum, &
vide , et noli esse incredulus sed fidelis)
Tertio . Exclamauit Thomas (Dominus me-
, s et Deus meus.) Cui subintulit Christus .
(Beati qui non viderunt , et crediderunt .

DE APPARITIONE OCTA ua . Ioan . Ultimo .

Rimo . Palam se denuò fecit Chri-
stus , pescantibus septem discipulis ,
qui , cum tota nocte nil cepissent ,
iactum ad mandatum eius rete , extrahere iam
non valebant , præ piscium multitudine . Se-
cundo , per id miraculum , agnoscens eum Ioan-
nes , ait Petro (Dominus est) Qui confe-
stim desiliens in matre ad CHRISTVM
accessit .

accessit . Tertio , dedit eis ut comedenter
panem & pīscem . Postea Petro an se di-
ligeret , ter interrogato , suum ouile commenda-
uit (Pasce oves meas)

DE APPARITIONE NONA.

Marc . vltimo .

Rimo , ex Domini mandato ,
abeunt discipuli ad montem Tha-
bor . Secundo , ijs apparens
ille inquit . (Data ēst mihi
omnis potestas in Cælo & in Terra .)
Tertio , mittens eos ad prædicandum per uni-
uersum orbem sic mandauit . (Ite , et doce-
te omnes gentes , baptizantes . Eos in nomine
Patris , & filij , et Spiritus sancti .)

N De ap-

DE APPARITIONE X.

I. Cor. decimoquinto.

DEinde visus est plusquam quingentis
fratribus simul)

a

DE APPARITIONE XI.

Ibidem.

(Apparuit deinde Iacobo)

a

DE APPARITIONE XII

Pparuisse CHRISTVM
etiam Iosepho ab Arimathia,
legitur in hagiographis quibus-
dam, & verisimile est, atq;
meditatu pium.

De apparitione

DE APPARITIONE XIII.

I. Corin. decimoquinto.

Pparuit & beato Paulo post
ascensionem. (Nouissimè ve
rò tanquam abortiuo visus est
& mihi) Inquit ipse.

Apparuit etiam Patribus in limbo, quoad ani
mam, et postquam inde educti sunt.

Deniq; resumpto corpore, apparebat passim
discipulis, et cum eis cræbro versabatur.

DE ASCENSIONE CHRI STI act. primo.

Rimo. Postquam iam per dies qua
draginta multoties se C H R I
S T V S Discipulis suis viuum exhibuis
set,

set, (In multis argumentis & signis lo-
quens eis de Regno Dei.) Misit eos Hie-
rosolymam, ut promissum sibi Spiritum san-
ctum, illic expectarent. Secundo, eduxit
eos ad oliueti montem. (Et videntibus illis
eleuatus est, et nubes suscepit eum ab oculis
eorum) Tertio, eisdem in cælum suspicien-
tibus dictum est per duos illos viros in ve-
stibus albis adstantes (Quos angelos fuis-
se credimus.) Viri Galilei, quid statim af-
picientes in Cælum? Hic I E S V S qui af-
sumptus est à vobis in Cælum, sic
veniet, quemadmodum vidistis
eū euntem in Cælum.)

Regulæ

REGVLA E ALIQUOT,

ad motus animæ, quos diuersi excitant sibi
ritus, discernendos, ut boni solum ad-
mittantur & pellantur mali.

Duertendum est, quod potis-
simum concueniunt exercitjs pri-
mæ hebdomadæ,

Prima Regula est. Quod illis qui fa-
cile peccant lœtaliter, et peccatum peccato ad-
dunt, ferè solet inimicus noster, ille cbras car-
nis, et sensuum delectationes obsecere, ut eos
teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adau-
geat. Spiritus verò bonus, e contrario, conscien-
tiā illorum pungit assidue, et per syndesis,
rationisq; officium, à peccando deterret.

N iii Secunda

SEcunda. Q uod alys hominibus , qui se
à vitijs , & peccatis , purgandos curant soli-
cità , & in obsequij diuini studio , magis ac
magis in dies promouent , immittit spiritus ma-
lignus , molestias , scrupulos , tristias , ratio-
nes falsas , et alias id genus perturbationes ,
quibus , profectum illum impedit . Spiritui
autem bono , ex opposito , proprium , consue-
tumq; est , rectè agentibus , animum ac vires
addere , consolari , deuotionis lachrimas ciere , il-
lustrare mentem , et tranquillitatem dare , sub-
latis obstaculis omnibus , vt expeditius , ala-
criusq; per opera bona , semper ultrà tendant .

Tertia. Q uod spiritualis , proprie è con-
solatio , tunc esse noscitur , quando per inter-
nam quandam motionem , exardescit anima , in
amorem Creatoris sui , nec iam creaturam ul-
lam , nisi propter ipsum potest diligere .

Q uando

Quando etiam lachrimæ funduntur , amo
rem illum prouocantes , siue ex dolore de pec
catis profluant , siue ex meditatione passionis
Christi , siue alia ex causa qualibet , in De
cultu: i , et honorem , rectè ordinata .

Postremo , consolatio quoq; dici potest , fi
dei , spei , et charitatis , quodlibet augmentum .

Item latitia omnis , quæ animam ad cælesti
um rerum meditationem , ad studium salutis ,
ad quietem , et pacem cum domino habendam ,
solet incitare .

Quarta . **Q**uod spiritualis , e contrâ de
solatio vocari debet , quævis animæ obtene
bratio , & conturbatio , instigatio ad res infi
mas , seu terrenas . Omnis deniq; inquietu
do , & agitatio , siue tentatio , trahens in
N i i i diffiden-

diffidentiam de salute : et spem , charitatemq; expellens . Vnde se anima tristari , temescere , a: torpore sentit , & de ipsis Dei , Creatoris sui clementia , propè desperare : sicut enim consolationi opponitur desolatio , ita etiam quæ ab utraq; oriuntur cogitationes , sunt inter se prorsus oppositæ .

Quinta , Q uod tempore desolationis , nihil deliberandum aut innouandum est , circa propositum animi , aut vitæ statum : sed in eis perseverandum , quæ fuerant prius constituta , puta præcedente die , vel hora consolationis .

Quemadmodum enim dum fruitur quis consolatione illa , quam diximus , non proprio suo , sed boni spiritus instinctu regitur , ita , obuer- fante sibi desolatione , agitur à malo spiritu , cuius instigatione nihil unquam rectè conficitur .

Sexta

Sexta, Q uod tametsi desolatione affectus,
homo priora sua consilia minime debet immu-
tare, Expediet tamen prouideri, et aigeri ea,
que contra desolationis impulsum tendunt,
qualia sunt infisterc oratione, et meditatione,
cum discussione sui: ac poenitentie aliquid as-
sumere.

Sepima, Q uod quandiu præmimir deso-
latione, cogitandum est, nos interim à domi-
no nobis ipsis, probationis causa: ut per na-
turales quoq; vires, insultibus inimici nostri
obsistamus. id quod possumus haud dubie, aësi
stente nobis iugiter præsidio divino, licet iunc
nequaquam sentiatur, eo quod feruorem pristi-
num charitatis dominus substraxerit, relicta
nihilominus gratia, quæ ad bene operandum,
et ad consequendum salutem, satis
esse queat.

OCTAVA.

Octaua, Q uod hominem tentatione pulsatum mirè iuuat, patientiæ seruandæ studium, ut quæ vexationibus huicmodi propriè opponiatur, et è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, & cogitatio, ad futuræ breui consolationis, si præsertim per sanctos conatus, in sexta Regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona. Q uod causæ desolationis tres sunt præcipuae. Prima, quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu exercitijs tepiditatem, atq; acediam, consolatione diuina meritò priuamur. Secunda, vt probemur quinam sumus, et quomodo in Dei seruitum, et honorem, absq; præsente quodam consolationum, donorumq; spiritualium stipendio, nosmet impeditus. Tertia. Ut certi plane simus nostrarum virium non esse, vel acquirere vel retinere

re inere feruorem deuotionis , vehementiam amoris , abundantiam lachrimarum , aut aliam quamlibet internam consolationem : sed omnia hæc gratuita esse Dei dona , quæ si vendicemus nobis ut propria , superbie et vanæ gloriæ crimen , non sine salutis graui periculo , incursum sumus.

Decima . Quod fruenti homini consolatione , prospiciendum est , quo se pacto gere re poterit , desolatione deinceps occurrente , ut iam inde acrimoniam , et robur animi maturè comparet , ad imperium eius reprimendum .

Vndecima . Ut ille idem , affluente consolatione se ipsum deprimat , ac vilefaciat quantum potest , reputando secum , quām imbel lis , quāmq; ignarus esse apparebit , desolatione impugnante , nisi per gratiæ et consolationis diuinæ

diuinæ opem , cito subleuetur . Contrā vero
ille , quem desolatio molestat , æstimare debet
cum dei gratia , se posse plurimum , facileq; ad-
uersarios suos omnes devicturum esse : dum-
modo in dei virtute collocet spem suam , et
animum suum corroboret .

DVodecima . Q uod hostis noster , natu-
ram et morem muliebrem refert , quoad imbe-
cillitatem virium , et animi peruvicaciam : nam
sicut foemina cum viro rixans , si hunc conse-
xerit , erecto & constanti vultu sibi ob sistere ,
abiecit ilico animum , ac terga vertit : si nero
timidum fugacemq; esse animaduerterit , In ex-
tremam surgit audaciam , et illum ferociter in-
uadit : Itidem consuevit dæmon , animo et ro-
bore planè destitui , quoties spiritualem athle-
tam , corde imperterito , ac fronte ardua ten-
tationibus videt reluctari : Sinautem trepidet ,
ad

ad primos impetus sustinendos , et quasi animalium desponeat , nulla est bestia super terram , inimico illo tunc effeſtior , acrior , ergo pertinacior in hominem : ut cum pernicie nostra , malignæ obſtinatæq; mentis suæ , deſiderium adimpleat.

Decimatertia, Q uod idem inimicus noster , morem insequitur nequissimi cuiuspiam amatoris , qui puellam honestorum parentum filiam , vel uxorem viri alicuius probi , volens seducere , ſummopere procurat , ut verba , et conſilia ſua occulta ſint: nilq; reformidat magis ac ægre fert , quam si puella patri ſuo , vel uxor marito , illa patefaciat : cum ſciat hoc pacto de votis , ergo conatibus ſuis aetum eſſe . Ad eundem modum obnixè ſatagit diabolus , ut anima , quam circonuenire cupid , ac perdere , fraudulentas ſuas ſuggeſtiones teneat ſecretas: Indignatur vero maximè

rò maximè , et grauissimè cruciatur , sicui vel confessionem audienti , vel spirituali homini , molimina sua detegantur , à quibus ita excidere se funditus intelligit .

DEcimaquarta. Q uod solet etiam aduersarius imitari aliquem belli ducem , qui obfessam arcem expugnare , atq; deprædari cupiens : explorata prius natura , & munitione loci , debiliorem partem aggreditur . Sic nimirum , et ille circuit animam , et callidè inquirit , quarumnam virtutum præsidijs , moralium scilicet aut theologicarum , ipsa vel munita , vel destituta sit : eaq; potissimum parte machinis omnibus admotis irruit , ac subuertere nos sperat , quam in nobis minus cæteris firmatum , custoditāq; esse præuiderit .

Regulæ aliae ,

R E G V L A E A L I A E,
utiles ad pleniorem spirituum discre-
tionem, et secundæ hebdoma-
dæ potissimum conve-
nientes.

Rima est. Quod proprium
est Dei, et Angeli cuiusque boni,
veram infundere spiritualem
lætitiam, animæ quam mouent,
sublata tristitia, et perturbatione omni, quam
ingessit dæmon: cum hic è contrario sophisti-
cis argumentis quibusdam, veri spem præ-
se ferentibus, lætitiam illam in anima reper-
tam oppugnare soleat.

Secunda. Solius est Dei, consolari animam,
nulla præcedente consolationis causa: cum sit
hoc

hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, et illam, in amorem sui totam conuertere, trahere, & mutare. Causam verò præcedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neq; voluntati nostræ, quicquam obiectum est, quod eiusmodi consolationem cauſari, ex ſe poſſit.

Tertia. quoties præcessit consolationis cauſa, autor eius poſt existere tam malus Angelus, quam bonus: ſed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, ut anima in boni cognitione, et operatione magis proficiat: malus autem ut male agat illa, & pereat.

Quarta. Id moris eſt ſpiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans ſe, cognitis prijs animæ votis, primū obſecundet, mox inde ad peruerſa ſua deſideria, illam allicit.

Simulat

Similat etenim ab initio , bonas sanctasq; ho
minis cogitationes sequi , et fouere , at deinde
in occultas fallaciarum suarum pedicas , paula-
tim tractum illaqueat.

QVinta. Sedulò & accuratè excutiendæ
sunt cogitationes nostræ , circa principium , me-
dium & finem suum : quæ tria si rectè se-
babeant , angeli boni argumentum est , cogita-
tiones illas suggestentis : sinautem per discur-
sum mentis , aliquid offertur vel sequitur ,
quod ex se malum sit , vel a vocet à bono ,
vel ad minus bonum impellat , quam anima
prius querendo sequi decrevisset , vel animam
ipsam defatiget , angat , ac perturbet , sublata
quæ prius aderat quiete , pace , et tranquillitate ,
Evidens tunc erit inducere , autorem esse cogita-
tionis eiusmodi , spiritum malignum , utpote vi-
litali et saluti nostræ semper aduersancem.

O Sexta,

Sexta , quoties contingit in aliqua suggestione , depræhendi hostem ex cauda sua serpentina , id est fine malo , quem semper nobis insinuare studet : tunc plurimum iuuat reuoluere discursum totum , & notare quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis , & quomo- do præcedentem spiritualis gustus suauitatem , & animi serenitatem , sensim amouere , ac venenum suum infundere tentarit . ut per hu- iusmodi experimentum , cognitæ illius fraudes , facilius deinceps caueantur .

Septima . Eorum , qui promouent in bono salutis , animis , se insinuat , vterque spiritus diuerso modo : bonus quidem leniter , placide ac suauiter : sicut aquæ stilla in spongeam illabens : malus vero duriter , implacidè , & vio- lenter , cum strepitu quodam , sicut imber de- cidens in petram : Illis autem , qui in dies tendunt

tendunt deterius , oppositum prorsus vñue-
nit . Cuius sanè diuersitatis ratio est , qua-
tenus Angelo virilibet , similis est vel dissi-
milis animæ ixs̄i dispositio : si enim contra
riam sibi eam , alteruter spiritus inuenit ,
cum strepitu et pulsu , qui faciē aduer-
at , ei se coniungit : Si conformem verò , ten-
quam in propriam & apertam domum habet
cum quiete .

Octaua . Q uoiles sine prævia vlla cau-
sa consolatio nobis adest : quoniam ei , tanquam
diuinitus immisæ , ut supradictum est , nihil
fallaciæ subesse possit , debenus tamen at-
tentè , ac sollicitè distinguere , præsens con-
solationis tempus , à proximò sequente ,
in quo anima feruet adhuc , & fæoris ,
nunc nuper accepti sentit reliquias : nam
posteriore hoc tempore , frequenter acci-

O ii dicitur

dit , ut vel ex habitu , discursu , & iudi-
cio proprio , vel ex boni aut mali spiritus in-
stinctu , aliqua sentiamus vel deliberemus :
quæ cum ab ipso Deo , citra medium non eman-
nent , solerti indigent discussione , priusquam
recipient assensum , vel in opus veniant .

R E G V L A E N O N-

nullæ in distribuendis elemosynis
seruandæ ,

Rima . Siquid erogare libeat
in homines genere, vel amicitia
coniunctos , erga quos senititur
procliuior affectus : Attenden-
dæ erunt Regulæ quatuor , quas ex parte cir-
ca electiones commemorauimus. Earum itaq;
prima hæc est . vt affectus erga tales meus ,
rectâ proueniat ex amore Dei : quem certe
amorem , debeo sentire in me , vi radicem es-
se . & causam cuiuscunq; meæ affectionis , er-
ga cognatos , & amicos omnes: Ac operam
dare , vt in hoc præsenti negotio , præcipua ea
ratio eluceat .

O iii Secunda

SEcunda, ut considerem, si quis alter, cui
parem mecum statum, seu perfectionis gra-
dum optem, me consulat super negotio istiusmo-
di, quam ego illi erogationis faciendæ, dictatus
sim rationem: hac igitur et me uti par est.

Tertia. Ut cogitem, si mihi, vitæ nunc exi-
tus instaret: quid hac in re egisse vellem potis-
simum: Ita ergo agendum in præsentia decernam.

Quarta. ut prospiciam similiter, quid mal-
lem in die iudicij à me fuisse super his transfa-
ctum: id quod et nunc citra dubium præeligam.

Quinta, ut quoties ad personas mihi huma-
no aliquo vinculo coniunctas, affectum meum
sentio magis inclinare: Regulas quatuor præ-
dictas sædulò expendam, et iuxta eas exami-
nem affectum, nihil de eleemosyna seu distri-
butione

butione facienda cogitans , donec ab animo , si
quid non rectum inest , remouero .

Sexta . Quanuis facultates diuino cultui ,
et usui ecclesiastico dicatae , citra culpam assu-
mi possint distribuendae ab eo , qui ad hoc mi-
nisterium sit vocatus : cum tamen plurimis , in
determinanda proprijs suis sumptibus iusta
portione , soleat de excessu scrupulus incidere :
operæ pretium est iuxta regulas superiores , vi-
tæ suæ statum rectè disponere .

Septima . Propter rationes dictas et alias ple-
rasq ; in administrandis ijs quæ ad propriam
personam , conditionem , domum , aut familiam
pertinent , optimum ac securissimum est
unicuiq ; distributionis curam subeundi , vt
sux substrahat commoditati , quantum potest ,
ac seipsum proximè conformet ad exem-

O iiiii plar

plar domini nostri I E S V C H R I S T I ,
summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam
Carthaginensi concilio , in quo interfuit S. Au
gustinus, decretum fuit supellec^tilem Episcopi,
vilem ac pauperem debere esse . Hoc idem
in quolibet statu seu vitæ genere prouideri con
uenit , habita interim ratione personarum &
statuum ipsorum : sicut in matrimonio exem
plum præbent S. Ioachimus, & S. Anna ,
qui diuisis per annos singulos facultatibus suis.
in tres partes , pauperibus unam erogabant ,
alteram dicabant in templi , & diuini
cultus ministerium , tertiam po
stremo necessitati sue
reseruabant .

Q uædam

Q VAEDAM NOTATV

digna , de scrupulis quos animæ
dæmon injicit , digna-
scendis.

Rimum . Vulgo scrupulum ap-
pellant , quando ex proprio liberi
arbitrij motu , et iudicio , aliquid
concludimus peccatum esse , cum
peccatum non sit : veluti quis animaduertens
se crucem , ex paleis humi figuratam , in tran-
situ calcasse , criminis sibi vertat . Hoc autem
non scrupulus propriè , sed iudicium potius er-
roneum vocari debet .

Secundum . Scrupulus propriè dicendus est ,
quoties post calcatam crucem eiusmodi , vel
post cogitationem , loquaciam , aut operationem
aliquam ,

aliquam, oboritur nobis extrinsecus, peccati
admissi suspicio: Et quanvis aliera ex parte
veniat in intentem, nos minime peccasse, ambi-
guitatem tamen quandam, atq; animi perturba-
tionem sentimus, à dæmone videlicet obtrusam.

Tertium. Prior scrupuli species, impropriæ
sic dicti prorsus abhorrenda est, ut erroris ple-
na. Posterior verò, per tempus aliquod (dum
præsertim recens est vitæ melioris institutio)
animam rebus spiritualibus vacantem, non pa-
rum iuuat, cum eam mirum in modum purget,
atq; ab omni peccati specimine abducat, iuxta
illud diui Gregorij. Bonarum mentium est, ibi
culpam agnoscere, ubi culpa non est.

Quartum. Callidè obseruare solet inimicus,
qualis nam sit animæ cuiusvis conscientia, cras-
fior ne, an delicatior. Et siquam inuenit de-
licatā

licatam , multò quoq; delicatiorem efficere nititur , et in extremum quendam redigere anxietatis gradum , vt sic misere turbatam , à profectu spirituali tandem deyciat . Puta si animam nouerit , quæ peccato nulli consentiat , mortali , siue veniali , immò ne umbram quidem (vt sic dicamus) voluntary peccati sustinere queat : tunc , quoniam non potest veram peccati rationem illi obijcere , eò satagit adducere , vt peccatum sibi esse credat , quod reuera non est , cuiusmodi est , de verbo aliquo vel cogitatiuncula repentina . Crassam ediuerso animam , seu conscientiam , reddere crassiorem studet , vt , quæ negligebat prius venialia peccata , mortalia quoq; nunc parum curet , ac in dies minus respiciat .

^m 5. Ut anima progreedi valeat in via spirituali , ad illius partis oppositū tēdat necesse est , in quā inimicus

inimicus tentat pertrahere: ut si laxorem iste
conscientiam facere admittitur, faciat illa stric-
tiorem: aut relaxet econtrà, si dæmon nimi-
um velit restringere. Sic enim continget vitatis
extremæ utriusq; partis periculis, animam ip-
sam in medi quodam quieto, & seculo statu,
iugiter manere.

Sexta. Quotiescumq; homini dicere aut
agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ usu,
vel majorum nostrorum sensu, non dissonat,
quodq; tendit in Dei gloriam, obuiat extrinse-
cus suggestio, dissuadens, ne dicat, aut agat
illud propositum, adducta vel vanæ gloriæ, vel
mali alterius cuiusvis, fucata quadam ratione.

Tunc ad Deum eleuanda mens est, sibi ap-
pareat, ad eius gloriam spectare dictum aut
factum ciusmodi, vel certè contrarium non es-
se, tendendum rectâ erit, aduersus talem co-
gitationem,

gitationem , atq; obſtrepenti nobis inimico , reſpondendum cum diuo Bernardo : Nec propter te cæpi , nec propter te finiam ,

R E G U L A E A L I Q V O T
ſtruandæ , vt cum orthodoxa Ecclesia
verè ſentiamus .

Rima . Sublato proprio omni iudicio , tenendus eſt ſemper , paratus promptiusq; animus , ad obedien- dum veræ Chriſti ſponsæ , ac ſanctæ Matri noſtræ , quæ eſt orthodoxa , catholica , et Hie rarchica Ecclesia .

S Ecunda , laudare conuenit ſolitam fieri ſacerdoti , confessionem peccatorum , et Eucharifticæ ſacræ ſumptionem , annuam ut minimum : cum ſit

fit laudabilis, octauo quoq; die, aut scmeli saltem in mense quolibet, seruatis interim conditionibus debitiss, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia. commendare Christifidelibus, ut frequenter, ac deuotè, missæ sacrum, seu sacrificium audiant: Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, &c prolixas preces in templis, vel extra tempora recitandas: tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, &c praecationibus quibuscumq;: ut sunt quas vocamus horas canonicas,

Quarta, laudare plurimum religionum status: atq; celibatum, seu virginitatem, matrimonio præferre.

Quinta, comprobare vota religiosorum de seruanda castitate, paupertate, obedientiaq; perpetua,

petua , cum alijs perfectionis, & subrogationis operibus . Vbi obiter notandum est, quod cum voti ratio , ad ea pertineat, quae ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ : de alijs, quæ ab ipsa perfectione potius auertunt, ut de negotiatione vel matrimonio , votum nunquam emitendum sit.

Sexta . laudare præterea reliquias , venerationem , et invocationem sanctorum : Item stationes , peregrinationesq; pias , indulgentias , iubilæa , candelas in templis accendi solitas , & reliqua huiusmodi , pietatis , ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima , extollere abstinentiæ ac ieiuniorum usum , ut quadraginta , quatuor temporum , vigiliarum , sextæ feriæ , sabbati , aliorumq; pro dcuptione susceptorum . Item spontaneas afflictiones sui , quas poenitentias dicimus , non internas solum , sed etiam exteras.

OCTAVA,

Octaua. laudare insuper templorum extrusiones , atq; ornementa : necnon imagines , tanquam proprie id quod repræsentant , iure opimo venerandas .

Nona. Confirmare maxime omnia Ecclesiæ præcepta , nec impugnare ullo modo , sed contra impugnantes , quæ sitis vñcliq; rationibus promptè defendere .

Decima. Patrum etiam , seu superierum decreta , mandata , traditiones , ritus , & mores , studiose probare : licet autem non reperiatur ubiq; ea , qæ deberet esse , micrum integritas: si quis tamen vel in publica contione , vel in populari commertio , ipsis obloquitur , generat potius damna & scandala , quam aliquid adferat remedij aut utilitatis : cum nihil aliud sequatur , nisi exasperato , et obrectatio populi ,

populi , aduersus principes , ac pastores suos .
Temperandum est igitur , ab isto inuetiuarum genere . Veruntamen , sicut damnosum est , primates ipsos absentes , apud populum allatrare , atq; proscindere : Ita rursus priuatum admonere eos , qui si velint , mederi huic malo possunt , operæ pretium videtur fore .

VNdecima. Doctrinam sacram plurimi facere , tum eam quæ positiva dici solet , tum , quæ Scholastica . Sicut enim sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo , Augustino , Gregorio , et consimilibus , scopus fuit ad amorem , et cultum Dei amplectendum , animos mouere : ita peculiare est Beato Thomæ , Bonaventuræ , Magistro Sententiarum , & alijs recentioribus Theologis , dogmata ad salutem necessaria exac̄tius tradere atq; definire : prout conuenit suis temporibus , & posteris , ad erro-

P res

res heresum confutandos : siquidem doctores
huiusmodi , ut sunt tempore posteriores , non
solum scripturæ sacræ intelligentia prædicti sunt ,
et veterum autorum iuvantur scriptis : sed
etiam cum influxu diuini luminis , conciliorum
sanctionibus , decretis , et varijs ecclesiæ san-
ctæ constitutionibus , ad salutis nostræ subsi-
dium fœliciter vtuntur .

Decimasecunda. Culpabilis est , ac vitan-
da hominum , qui adhuc in terris viuunt . (quan-
tumvis laudabilem) comparatio , cum sanctis ,
et beatis : ut dicendo , Iste est doctior san-
cto Augustino . Ille est alter S . Franciscus ,
Equalis est Paulo sanctitate , aut aliqua vir-
tute , non est inferior , etc.

Decimateria . Denique ut ipsi Ecclesiæ ca-
tholice omnino unanimes , conformesque simus ,
siquid ,

si quid quod oculis nostris appareat album , ni-
grum illa esse diffinierit, debemus itidem quod
nigrum sit , pronunciare . Indubitate namque
credendum est , eundem esse Domini nostri
I E S V C H R I S T I , & Ecclesiae or-
thodoxae , Sponsae eius , spiritum , per quem
gubernamur ac dirigimur ad salutem . neque a-
lium esse Deum , qui olim tradidit decalogi
praecepta , & qui nunc temporis , Ecclesiam
Hierarchicam instruit , atque regit .

Decimaquarta . Aduertendum quoque
est , Etiam si planè compertum definitumque
effet , nemini contingere salutem nisi præde-
stinato : circumspecte iamen , super hoc loquen-
dum esse , ne forte gratiam seu prædestina-
tionem Dei , nimis extenderes , liberi arbitrij
vires , & operum bonorum merita , exclude-
re velle videamur , vel è conuerso , ne plus

P 11 æquo

æquo bisce tribuentes, illis interim derogemus.

DEcimaquinta. Similem ob causam, frequens àe prædestinatione sermo, habendus non est, siq; incidat nonnunquam, ita tempe rari decet, vt nulla plæbei audienti, detur occasio erroris, ac dicendi, si de salute mea, vel damnatione iam definitum est, siue male siue bene agam, aliter euenire non potest: vnde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

DEcimasexta. Accidit etiam non raro, vt ex immodica fidei prædicatione, & laude, adiecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quælibet opera, quæ fidem præeunt, aut sequuntur, charitatis nexus efformatam.

Decimaseptima,

Decima septima. Neq; itidem prædicant
de, & inculcandæ gratiæ Dei, vsp
adeo insistendum fuerit, ut serpere inde pos-
sit auditorum animis letalis error, separata li-
beri arbitrij nostri facultate. De gratiæ er-
go ipsa, diffusè quidem loqui fas est, deo ad-
spirante: sed quatenus in gloriam eius vberio
rem redundant: idq; iuxta modum conuenien-
tem, nostris præsertim temporibus, tam per-
riculosis: ne & liberi arbitrij vsus & ope-
rum bonorum efficacia tollatur.

Decima octava. Q uanuis summè lauda-
bile sit atq; utile, ex dilectione pura, inscrui-
re Deo: nihilominus tamen, valde commen-
dandus est, maiestatis diuinæ timor. Neq;
porrò is timor solum, quem filialem appella-
mus: qui pius est, ac sanctus maxime: ve-
rum etiam alter seruilis dictus. quippe qui ho-
mini

...is est admodum , Q' s̄æpenumero
necessarius : ut à mortali peccato , quando in-
ere contingit , resurgere promptè studeamus ,
eo sum eritis immunes , atq; alieni , fa-
puit ascensus , ad timorem illum filia-
m , deo penitus acceptum , qui nobis cum ip-
so deo vnicem amoris præstat
Q' conseruat .

Romæ apud Antonium Bladum ,
XI. Septembris .

M . D . X L V I I I .

LA PRESENTE REPRODUCCIÓN FOTOGRÁFICA
SE TERMINÓ DE IMPRIMIR
EL DÍA 12 DE FEBRERO DE 1947
EN LOS TALLERES GRÁFICOS
DE SEBASTIÁN DE AMORRORTU E HIJOS
CÓRDOBA 2028, BUENOS AIRES